

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (viies koda laiendatud koosseisus)

9. september 2009*

Kohtuasjades T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01,

Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava (Hispaania),

Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco (Hispaania),

esindajad: esialgu advokaat R. Falcón Tella, hiljem advokaadid M. Morales Isasi ja I. Sáenz-Cortabarría Fernández,

hagejad kohtuasjas T-227/01,

keda toetavad

Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava (Hispaania), esindajad: advokaadid I. Sáenz-Cortabarría Fernández ja M. Morales Isasi,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

ja

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), asukoht Bilbao (Hispaania),
esindajad: esialgu advokaadid M. Araujo Boyd ja R. Sanz, hiljem advokaadid
M. Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco ja V. Sopeña Blanco,

menetlusse astujad,

Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya (Hispaania),

Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco,

esindajad: esialgu advokaat R. Falcón Tella, hiljem advokaadid M. Morales Isasi ja
I. Sáenz-Cortabarría Fernández,

hagejad kohtuasjas T-228/01,

keda toetavad

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya (Hispaania),
esindajad: advokaadid I. Sáenz-Cortabarría Fernández ja M. Morales Isasi,

ja

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), asukoht Bilbao, esindajad: esialgu advokaadid M. Araujo Boyd ja R. Sanz, hiljem advokaadid M. Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco ja V. Sopeña Blanco,

menetlusse astujad,

Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa (Hispaania),

Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco,

esindajad: esialgu advokaat R. Falcón Tella, hiljem advokaadid M. Morales Isasi ja I. Sáenz-Cortabarría Fernández,

hagejad kohtuasjas T-229/01,

keda toetavad

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa (Hispaania),
esindajad: advokaadid I. Sáenz-Cortabarría Fernández ja M. Morales Isasi,

ja

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), asukoht Bilbao, esindajad: esialgu advokaadid M. Araujo Boyd ja R. Sanz, hiljem advokaadid M. Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco ja V. Sopeña Blanco,

menetlusse astujad,

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), asukoht Bilbao, esindajad: advokaadid M. Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco ja V. Sopeña Blanco,

hageja kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: esialgu J. Buendía Sierra, hiljem F. Castillo de la Torre ja C. Urraca Caviedes,

kostja,

II - 3045

keda toetab

Comunidad autónoma de La Rioja (Hispaania), esindajad: esialgu advokaat A. Bretón Rodríguez, hiljem advokaadid J. Criado Gámez ja I. Serrano Blanco,

menetlusse astuja,

mille ese on kohtuasjades T-227/01 ja T 265/01 nõue tühistada komisjoni 11. juuli 2001. aasta otsus 2002/820/EÜ riigiabi kava kohta, mida Hispaania rakendas Araba provintsi ettevõtjate toetamiseks maksu ümberarvutuse vormis 45% ulatuses investee-ringusummast (EÜT 2002, L 296, lk 1), kohtuasjades T-228/01 ja T-266/01 nõue tühistada komisjoni 11. juuli 2001. aasta otsus 2003/27/EÜ riigiabi kava kohta, mida Hispaania rakendas Biskaia provintsi ettevõtjate toetamiseks maksu ümberarvutuse vormis 45% ulatuses investee-ringusummast (EÜT 2003, L 17, lk 1) ja kohtuasjades T-229/01 ja T-270/01 nõue tühistada komisjoni 11. juuli 2001. aasta otsus 2002/894/EÜ riigiabi kava kohta, mida Hispaania rakendas Gipuzkoa provintsi ettevõtjate toetamiseks maksu ümberarvutuse vormis 45% ulatuses investee-ringusummast (EÜT 2002, L 314, lk 26),

EUROOPA ÜHENDUSTE
ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja esimees M. Vilaras, kohtunikud E. Martins Ribeiro, F. Dehousse (ettekandja), D. Šváby ja K. Jürimäe,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 16. jaanuari 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1. Ühenduse õigusnormid

¹ EÜ artikli 87 lõikes 1 on sätestatud:

„1. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

[...]

3. Ühisturuga kokkusobivaks võib pidada:

- a) abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus;

[...]

- c) abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega;

[...]”

2 EÜ artikkel 88 näeb ette:

„1. Koostöös liikmesriikidega kontrollib komisjon pidevalt kõiki neis riikides olemasolevaid abisüsteeme. Ta paneb liikmesriikidele ette sobivaid meetmeid, mis on vajalikud ühisturu järkjärguliseks arenguks või toimimiseks.

2. Kui komisjon leiab pärast asjassepuutuvatelt isikutelt selgituste küsimist, et riigi poolt või riigi ressurssidest antav abi ei sobi ühisturuga kokku artikli 87 järgi või et sellist abi kasutatakse valel eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul.

[...]

3. Komisjoni informeeritakse kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta piisavalt aegsasti, et ta võiks avaldada oma arvamuse. Kui komisjon arvab, et mingi selline plaan ei sobi ühisturuga kokku artikli 87 järgi, algatab ta viivitamata lõikes 2 ettenähtud menetluse. Asjassepuutuv liikmesriik ei tohi rakendada kavatsatud meetmeid enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus.”

- 3 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ [artikli 88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artiklis 1 on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

b) olemasolev abi:

- i) [...] igasugune abi, mis enne asutamislepingu jõustumist oli olemas vastavates liikmesriikides, see tähendab abikavad ja individuaalne abi, mis kehtisid enne ja mida kohaldatakse ka pärast asutamislepingu jõustumist;

- ii) heakskiidetud abi, see tähendab komisjoni või nõukogu poolt heakskiidetud abikavad või individuaalne abi;

[...]

- v) abi, mida peetakse olemasolevaks abiks, kuna on võimalik teha kindlaks, et selle kehtestamise ajal ei olnud see veel abi, vaid on muutunud selleks hiljem ühisturu arengu tõttu ja ilma et liikmesriik oleks seda muutnud. Kui teatavad meetmed muutuvad abiks pärast tegevuse liberaliseerimist ühenduse õiguses, ei käsitleta neid meetmeid pärast liberaliseerimise kuupäeva enam olemasoleva abina;

- c) uus abi – kogu abi, see tähendab abikavad ja individuaalne abi, mis ei ole olemasolev abi, sealhulgas olemasoleva abi muudatused;

[...]

- f) ebaseaduslik abi – uus abi, mis on kehtestatud vastuolus [EÜ] artikli [88] lõikega 3;

[...]”

4 Vastavalt määruse nr 659/1999 artikli 2 lõikele 1 ja artiklile 3 „teatab kõnealune liikmesriik kõikidest uue abi andmise plaanidest komisjonile piisavalt aegsasti” ja seda abi ei kehtestata enne, „kui komisjon on teinud või kui loetakse, et ta on teinud sellist abi lubava otsuse”.

5 Seoses abiga, millest ei ole teatatud, näeb määruse nr 659/1999 artikli 10 lõige 1 ette, et „[k]ui komisjoni käsutuses on ükskõik millisest allikast saadud teave väidetava ebaseadusliku abi kohta, kontrollib ta seda teavet viivitamata”. Sama määruse artikli 13 lõikes 1 on sätestatud, et kontrollimise põhjal tehakse vajadusel otsus algatada ametlik uurimismenetlus. Määruse artikli 13 lõike 2 kohaselt ei ole komisjon ebaseadusliku abi korral seotud esialgse uurimise ja ametliku uurimismenetluse tähtaegadega, mida kohaldatakse teatatud abi puhul.

6 Määruse nr 659/1999 artikli 14 lõige 1 sätestab:

„Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada [...]. Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.”

7 Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes (EÜT 1998, C 384, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 277; edaspidi „1998. aasta teatis ettevõtjatele antava maksualase abi kohta”) sisaldab muu hulgas juhiseid, kuidas teha vahet riigiabi ja üldmeetmete vahel. Teatise punktid 13 ja 14 näevad ette:

„13. Kõikidele liikmesriigis tegutsevatele majandussubjektidele kättesaadavad maksu-meetmed on põhimõtteliselt üldmeetmed. [...] Järgmiseid meetmeid ei käsitleta

riigiabina, kui neid kohaldatakse eranditult kõigi äriühingute ja kõigi kaupade tootmise suhtes:

- ainult tehnilist laadi maksumeetmed [...],

- meetmed, millega majanduspoliitika üldeesmärke püütakse saavutada teatavate tootmiskuludega [...] seotud maksukoormuse vähendamise kaudu.

14. Asjaolu, et mõned äriühingud või mõned sektorid saavad kõnealustest maksumeetmetest rohkem kasu kui teised, ei pruugi tähendada, et nad kuuluvad riigiabi käsitlevate konkurentsieeskirjade rakendusallasse. Seega mõjutavad meetmed, mille eesmärk on vähendada kõikide äriühingute tööjõu maksustamist, suhteliselt rohkem töömahukaid tootmisharusid kui kapitalimahukaid tootmisharusid, ilma et neid saaks tingimata käsitleda riigiabina. [...]"

8 Investeeringuga seotud abi on piirkondliku riigiabi andmise juhendi (EÜT 1998 C 74, lk 9; ELT eriväljaanne 08/01, lk 226), mida on muudetud (EÜT 2000, C 258, lk 5; ELT eriväljaanne 08/01, lk 377; edaspidi „1998. aasta juhend”), I lisa joonealuses märkuses nr 1 määratletud järgmiselt:

„Maksuabi võib käsitleda investeeringuga seotud abina, kui see põhineb kõnealusesse piirkonda investeeritud summal. Peale selle võib maksuabi olla seotud investeeringuga juhul, kui kehtestatakse ülemmäär, mida väljendatakse protsendina piirkonda investeeritud summast. [...]"

II. *Siseriiklikud õigusnormid*

- 9 Baskimaa maksukorraldust reguleerib majanduskokkulepe, mis on vastu võetud 13. mai 1981. aasta Ley 12/1981-ga (Hispaania seadus nr 12/1981), mida on hiljem muudetud 4. augusti 1997. aasta Ley 38/1997-ga (Hispaania seadus nr 38/1997).
- 10 Selle õigusakti alusel on Araba, Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolistel aladel (Hispaania) õigus teatud tingimustel reguleerida oma territooriumil kehtivat maksukorraldust. Sellele tuginedes on nad võtnud erinevaid maksukoormust vähendavaid meetmeid ja nimelt kehtestanud maksu ümberarvutuse 45% ulatuses, mis on vaidlustatud käsitletavates hagiavaldustes.

A. *Territorio Histórico de Álava maksuõigusnormidega kehtestatud maksu ümberarvutus*

- 11 Territorio Histórico de Álava 1995. aasta eelarve täitmist käsitleva 20. detsembri 1994. aasta Norma Foral'i nr 22/1994 kuues lisasäte (edaspidi „Álava Norma Foral'i nr 22/1994 kuues lisasäte” näeb ette:

„Diputación Foral de Álava nõusolekul on uude materiaalsesse põhivarasse tehtud investeeringute puhul, mis ületavad 2,5 miljardit [Hispaania peseetat] ja on tehtud ajavahemikus 1. jaanuarist 1995 kuni 31. detsembrini 1995, lõpliku tasumisele kuuluva maksusumma suhtes lubatud teha maksu ümberarvutus 45% ulatuses Diputación Foral de Álava määratud investeeringusummast.

Liiga väikese lõpliku tasumisele kuuluva maksusumma tõttu kasutamata jäänud maksu ümberarvutuse võib teha Diputación Foral de Álava otsuse vastuvõtmisele järgneva üheksa aasta jooksul.

Diputación Foral de Álava selle otsusega määratakse kindlaks igal konkreetsel juhul kohaldatavad tähtajad ja piirangud.

Käesoleva sätte alusel antavad soodustused ei ole ühildatavad muude maksusoodustustega sama investeeringu puhul.

Diputación Foral de Álava määrab kindlaks ka investeerimisprotsessi kestuse, mis võib hõlmata investeeringute aluseks oleva projekti ettevalmistusjärgus tehtud investeeringuid.”

¹² Selle sätte kehtivust pikendati 1996. aastaks 20. detsembri 1995. aasta Norma Foral'i nr 33/1995 viienda lisasättega, mida on muudetud 5. juuli 1996. aasta Norma Foral'i nr 24/1996 ainsa erandsätte punktiga 2.11, millega jäeti Álava Norma Foral'i nr 22/1994 kuuenda lisasätte teisest lõigust välja üheksale aastale osutavad sõnad. 1997. aastaks pikendati maksumeetme kehtivust 18. detsembri 1996. aasta Norma Foral'i nr 31/1996 seitsmenda lisasättega.

¹³ Maksu ümberarvutus 45% ulatuses investeeringusummast jäeti muudetud kujul kehtima ka 1998. ja 1999. aastaks, vastavalt 19. detsembri 1997. aasta Norma Foral'i

nr 33/1997 üheteistkümnenda lisasättega ja 17. detsembri 1998. aasta Norma Foral'i nr 36/1998 seitsmenda lisasättega. Need sätted näevad ette:

„[...] investeerimisprotsess, mida alustatakse alates 1. jaanuarist [1998/1999] ja mille summa on üle 2500 miljoni [Hispaania peseeta], annab õiguse maksu ümberarvutusele 45% ulatuses investeringusummast. Maksu ümberarvutuse aluseks võetakse isiku lõplik tasumisele kuuluv maksusumma.

[...]

Investeerimisprotsess võib hõlmata investeringuid, mis on tehtud investeringute aluseks oleva projekti ettevalmistusjärgus ja millel on selle protsessiga vältimatu ja otsene seos.

Käesolevas üldsättes ette nähtud maksu ümberarvutuse kohaldamise eelduseks on see, et maksukohustuslane edastab selle kohta Diputación Foral de Álavale teate Diputado Foral de Hacienda, Finanzas y Presupuesto poolt selleks kehtestatud vormil.”

¹⁴ Seda maksu ümberarvutust ei pikendatud enam 1999. aastale järgnevatele aastatele.

B. Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa maksualaste õigusaktidega kehtestatud maksu ümberarvutused

- 15 Biskaia 26. detsembri 1996. aasta Norma Foral'i nr 7/1996 neljas lisasäte, mille kehtivust on pikendatud 2. aprilli 1998. aasta Norma Foral'i nr 4/1998 teise lisasättega, ning samas sõnastuses Gipuzkoa 22. detsembri 1997. aasta Norma Foral'i nr 7/1997 kümnes lisasäte näevad ette:

„Diputación Foral de [Vizcaya/Guipúzcoa] nõusolekul on uude materiaalsesse põhivarasse tehtud investeeringute puhul, mis ületavad 2500 miljonit [Hispaania peseetat] ja on tehtud alates 1. jaanuarist 1997, lõpliku tasumisele kuuluva maksusumma suhtes lubatud teha maksu ümberarvutus 45% ulatuses nimetatud asutuse määratud investeeringusummast.

Liiga väikese lõpliku tasumisele kuuluva maksusumma tõttu kasutamata jäänud maksu ümberarvutuse võib teha selle lubamise otsuse vastuvõtmisele järgneva viie maksuaasta jooksul.

Kõnealuse mahaarvamise kohaldamise tähtaja kulgemise alguspäeva võib aegumistähtaja piires üle viia esimesse majandusaastasse, mille kestel on saadud positiivseid tulemusi.

Esimeses lõigus nimetatud otsusega määratakse kindlaks igal konkreetsel juhul kohaldatavad tähtajad ja piirangud.

Käesoleva sätte alusel antavad soodustused ei ole ühildatavad muude maksusoodustustega sama investeeringu puhul.

Diputación Foral de [Vizcaya/Guipúzcoa] määrab kindlaks ka investeerimisprotsessi kestuse, mis võib hõlmata maksusoodustuse saanud investeeringute aluseks oleva projekti ettevalmistusjärgus tehtud investeeringuid.”

- 16 Osundatud sätted on tunnistatud kehtetuks Biskaia ajaloolisel alal 19. juuli 2000. aasta Norma Foral'iga nr 7/2000 ja Gipuzkoa ajaloolisel alal 13. märtsi 2000. aasta Norma Foral'iga nr 3/2000.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 17 Kui komisjon menetles 1996. aasta juunis ja 1997. aasta oktoobris esitatud kaebusi Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa) ning Ramondín SA ja Ramondín Cápsulas SA (Ramondín) suhtes Araba ajaloolisel alal 45% maksu ümberarvutuse kohaldamise peale, sai ta teada õigusnormidest, millega see maksu ümberarvutus on ette nähtud. Ta viitab neile 11. juuli 2001. aasta otsuse 2002/820/EÜ riigiabi kava kohta, mida Hispaania rakendas Araba provintsi ettevõtjate toetamiseks maksu ümberarvutuse vormis 45% ulatuses investeeringusummast (EÜT 2002, L 296, lk 1), 11. juuli 2001. aasta otsuse 2003/27/EÜ riigiabi kava kohta, mida Hispaania rakendas Biskaia provintsi ettevõtjate toetamiseks maksu ümberarvutuse vormis 45% ulatuses investeeringusummast (EÜT 2003, L 17, lk 1), ja 11. juuli 2001. aasta otsuse 2002/894/EÜ riigiabi kava kohta, mida Hispaania rakendas Gipuzkoa provintsi ettevõtjate toetamiseks maksu ümberarvutuse vormis 45% ulatuses investeeringusummast (EÜT 2002, L 314, lk 26), (edaspidi kõik koos „vaidlustatud otsused”) põhjendustes 1. Lisaks on ta saanud mitteametlikku teavet selle kohta, et samasugused meetmed kehtivad ka Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolistel aladel (otsused 2003/27 ja 2002/894, põhjendus 1).
- 18 Komisjon võttis 17. märtsil 1997 vastu La Rioja valitsuse (Hispaania) ja La Rioja tööturu osapoolte esindajad.

- 19 Komisjon nõudis 15. märtsi 1999. aasta kirjadega Hispaania Kuningriigi alaliselt esinduselt teavet Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolistel aladel vastu võetud meetmete kohta.
- 20 Oma alalise esinduse 13. aprilli ja 17. mai 1999. aasta kirjadega taotlesid Hispaania ametiasutused neile määratud vastamise tähtaja järjestikust pikendamist. Komisjoni teenistused ei lubanud 25. mai 1999. aasta kirjas tähtaja teistkordset pikendamist.
- 21 Oma alalise esinduse 2. juuni 1999. aasta kirjaga edastasid Hispaania ametiasutused vaidlusalust maksu ümberarvutust käsitleva teabe.
- 22 Komisjon teatas Hispaania Kuningriigile 17. augusti 1999. aasta kirjadega oma otsusest algatada ametlik uurimismenetlus kolme eeskirja suhtes, millega on ette nähtud vaidlusalused maksu ümberarvutused. Nende ametliku uurimismenetluse algatamise otsuste peale (komisjoni otsused, mis puudutavad Biskaia ja Gipuzkoa ajalooliste alade õigusaktidega kehtestatud maksu ümberarvutust (EÜT 1999, C 351, lk 29) ja Araba ajaloolise ala õigusaktidega kehtestatud maksu ümberarvutust (EÜT 2000, C 71, lk 8)) on esitatud tühistamishagid, mis on Esimese Astme Kohtus jäetud rahuldamata (Esimese Astme Kohtu 23. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-269/99, T-271/99 ja T-272/99: Diputación Foral de Guipúzcoa jt vs. komisjon, EKL 2002, lk II-4217).
- 23 Araba ajaloolise ala õigusaktidega kehtestatud maksu ümberarvutuse suhtes ametliku uurimismenetluse algatamise otsusega nõudis komisjon muu hulgas Hispaania Kuningriigilt andmete esitamist aastatel 1986–1994 kehtinud maksu ümberarvutuse vormis antud võimaliku maksuabi, aastatel 1995–1997 tehtud abi andmise otsuste ja aastatel 1998–1999 huvitatud isikute poolt ametliku vormi kohaselt koostatud teadete kohta. Ta palus ära näidata vähemalt selle, millised investeringukulud olid abikõlblikud, kui suur oli iga abisaaja maksu ümberarvutuse summa, igale abisaajale juba makstud ja edaspidi maksmisele kuuluv abisumma, kas abisaajate hulgas on ettevõtjaid, kellele laienevad raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised, täpsustada kumuleeruva abi

üksikasjad (summa, abikõlblikud kulud, võimalikud kohaldatud abikavad jne) ning määratleda täpselt ja üksikasjalikult mõisted „investeering” ja „ettevalmistusjärgus tehtud investeeringud”.

- 24 Oma alalise esinduse 9. novembri 1999. aasta kirjadega, mille saabumine on registreeritud 12. novembril 1999, esitasid Hispaania ametiasutused oma selgituse, mille kohaselt ei ole tegu riigiabiga, ega pidanud vajalikuks esitada maksu ümberarvutuste kohta teavet, mida komisjon nõudis ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes.
- 25 Pärast ametliku uurimismenetluse algatamise otsuste avaldamist Euroopa Ühenduste Teatajas (vt eespool punkt 22) sai komisjon 2000. aasta jaanuaris kolmandate isikute märkused Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolistel aladel vastu võetud meetmete kohta ning 2000. aasta märtsis ja aprillis märkused, mis puudutavad Araba ajaloolist ala.
- 26 Komisjon edastas Hispaania Kuningriigile Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolisi alasid puudutavad märkused 1. märtsi 2000. aasta kirjadega ning Araba ajaloolist ala puudutavad märkused 18. mai 2000. aasta kirjaga, andes talle võimaluse neid kommenteerida. Kuigi Hispaania ametiasutused olid palunud vastamise tähtaega 20 päeva võrra pikendada, ei esitanud nad märkusi.

Vaidlustatud otsused

- 27 Vaidlustatud otsustega tunnistas komisjon Araba, Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolistel aladel kehtestatud maksu ümberarvutuse 45% ulatuses investeeringust ühisturuga kokkusobimatuks riigiabiks.

- 28 Komisjon leiab vaidlustatud otsustes esiteks, et käsitletavat maksu ümberarvutused on riigiabi. Ta märgib, et need annavad tegelikult saajatele eelise, mis seisneb nende eelarvet tavapäraselt koormavate kulude vähendamises, ning tingivad asjaomase omavalitsusüksuse maksutulude kaotuse. See soodustus kahjustab konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust. Asjaomased maksu ümberarvutused on valikulised meetmed, kuna need soodustavad teatud ettevõtjaid, kelle investeeringud ületavad 2,5 miljardi Hispaania peseeta suuruse künnise. Ühtlasi ilmneb valikulisus ka sellest, et maksuhalduril on kõnealuste eeskirjade rakendamisel kaalutusõigus, samuti tema kaalutusruumist investeeringusumma kinnitamise ja investeerimisprotsessi määratlemise osas, kuna puuduvad nende mõistete täpsed määratlused. Komisjon lisab, et maksu ümberarvutustel on majanduspoliitiline eesmärk, mis ei ole käsitletavale maksusüsteemile omane, ja need ei ole Hispaania maksusüsteemi olemusest ja ülesehitusest lähtudes õigustatud.
- 29 Teiseks tõdeb komisjon, et maksu ümberarvutused on ebaseaduslik abi. Ta leiab, et vähese tähtsusega abi põhimõtet kohaldada ei saa ja et tegu ei ole olemasoleva abiga. Ta lükkab tagasi ka õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtetele rajatud argumendi, kuna tegu on uue abiga, millest ei ole teatatud ja mille kohta ta ei ole oma hinnangul andnud mingit konkreetset kinnitust, mis annaks alust põhjendatud ootustele asjaomase abi seaduslikkuse ja kokkusobivuse küsimustes.
- 30 Kolmandaks leiab komisjon, et asjaomased abikavad on ühisturuga kokkusobimatud. Tema hinnangul paistavad maksu ümberarvutused vähemalt osaliselt vastavat 1998. aasta juhendiga seatud tingimustele (vt eespool punkt 8), kuna nende aluseks on investeeringukulude summa ja neid võimaldatakse kuni 45% ulatuses investeringust. Nende suhtes ei saa siiski kohaldada ühtki EÜ artikli 87 lõikes 3 sätestatud piirkondlikku erandit. Araba, Biskaia ja Gipuzkoa ajalooliste alade suhtes ei ole lubatud kasutada EÜ artikli 87 lõike 3 punktis a sätestatud erandit põhjusel, et sisemajanduse kogutoodang ühe elaniku kohta on selleks liiga kõrge. Vaidlusalust abi ei saa lubada ka EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c alusel, kuna maksu ümberarvutused ületavad järjestikuste regionaalabi kaartidega ette nähtud ülemmäärasid. Lisaks võivad vaidlusalused sätted olla kohaldatavad väljavahetamisinvesteeringute ja „investeerimisprotsessiga” seotud

kulude või „ettevalmistusjärgus tehtud investeeringute” suhtes. Nende mõistete täpse määratluse puudumisel ei saa välistada, et asjaomase abi hulka kuuluvad kulud, mida ei saa pidada investeeringukuludeks antud valdkonnas kohaldatavate ühenduse eeskirjade järgi.

31 Peale selle võib investeeringukuludeks antud abi, mis ei vasta ühenduse õiguses sätestatud määratlusele, pidada tegevusabiks, mis on üldjuhul keelatud. Komisjon leiab selles osas, et EÜ artikli 87 lõike 3 punktides a ja c sätestatud erandite kohaldamise tingimused ei ole antud juhul täidetud. Ühtlasi toob ta esile, et kuna majandussektorite lõikes ei ole piiranguid kehtestatud, võivad 45%-ni ulatuvad maksu ümberarvutused minna vastuollu sektorite kohta kehtivate eeskirjadega. Lõpuks sedastab komisjon, et asjaomase abi suhtes ei saa kohaldada EÜ artikli 87 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud muid erandeid ja et see on järelikult ühisturuga kokkusobimatu.

32 Kokkuvõttes leiab komisjon vaidlustatud otsuste artiklis 1, et vaidlusalused Norma Foral'id kujutavad endast riigiabi, mida Hispaania Kuningriik on ebaseaduslikult andnud Araba, Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolistel aladel ja mis on ühisturuga kokkusobimatu.

33 Vaidlustatud otsuste artikkel 2 sätestab, et Hispaania Kuningriik peab artiklis 1 nimetatud abikava lõpetama selles osas, milles see veel jõus on.

34 Vaidlustatud otsuste artikkel 3 näeb ette abi tagastamise ja on sõnastatud järgmiselt:

„1. Hispaania [Kuningriik] võtab kõik vajalikud meetmed, et saada abisaajatelt artiklis 1 nimetatud õigusvastaselt antud abi tagasi.

Veel andmata abi korral peab Hispaania [Kuningriik] kõik abi andmised peatama.

2. Sissenõudmine toimub viivitamata, vastavalt siseriikliku õigusega kehtestatud menetlusele, eeldusel et see võimaldab käesolevat otsust koheselt ja tõhusalt täita. Tagasinõutavad summad sisaldavad intresse alates kuupäevast, millal need abisaajate käsutusse anti, kuni nende tegeliku tagasisaamise kuupäevani. Kohaldatav intressimäär on regionaalabi raames abi osatähtsuse arvutamisel aluseks olev intressimäär.”

35 Vaidlustatud otsuste artiklis 4 on sätestatud, et Hispaania Kuningriik teavitab komisjoni otsuse täitmiseks võetud meetmetest kahe kuu jooksul alates neist otsustest teatamisest. Otsuse 2002/820 artikkel 5 täpsustab, et otsus ei puuduta Demesale ja Ramondínile antud abi. Otsuste 2003/27 ja 2002/894 artikkel 5 ning otsuse 2002/820 artikkel 6 täpsustavad, et vaidlustatud otsuste adressaat on Hispaania Kuningriik.

36 Komisjoni esitatud hagi põhjal on Euroopa Kohus tuvastanud, et kuna Hispaania Kuningriik on jätnud vaidlustatud lõplikud otsused täitmata, siis on ta rikkunud liikmesriigi kohustusi (Euroopa Kohtu 14. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-485/03–C-490/03: komisjon *vs.* Hispaania, EKL 2006, lk I-11887).

Menetlus

- 37 Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya, Territorio Histórico de Guipúzcoa ja Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco esitasid menetluse algatamiseks kohtuasjades T-227/01–T-229/01 kolm hagiavaldust, mis saabusid Esimese Astme Kohtu kantseleisse 25. septembril 2001.
- 38 Confederación Empresarial Vasca (Confebask) esitas menetluse algatamiseks kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 hagiavaldused, mis saabusid Esimese Astme Kohtu kantseleisse 22. oktoobril 2001.
- 39 Comunidad autónoma de La Rioja esitas 21. detsembril 2001 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud avaldused menetluse astumiseks kohtuasjades T-227/01–T-229/01 komisjoni nõuete toetuseks.
- 40 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabusid 4. jaanuaril 2002 avaldused, mille esitasid Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava ning Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa menetluse astumiseks kohtuasjas T-227/01 hagejate nõuete toetuseks; Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya ning Territorio Histórico de Álava ja Territorio Histórico de Guipúzcoa menetluse astumiseks kohtuasjas T-228/01 hagejate nõuete toetuseks; Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa ning Territorio Histórico de Álava ja Territorio Histórico de Vizcaya menetluse astumiseks kohtuasjas T-229/01 hagejate nõuete toetuseks.

- 41 Confebask esitas 11. jaanuaril 2002 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud avaldused menetlusse astumiseks kohtuasjades T-227/01–T-229/01 hagejate nõuete toetuseks.
- 42 Comunidad autónoma de La Rioja esitas 16. jaanuaril 2002 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud avaldused menetlusse astumiseks kohtuasjades T-265/01–T-270/01 komisjoni nõuete toetuseks.
- 43 Esimese Astme Kohtu kolmanda koja (laiendatud koosseisus) esimees otsustas 10. septembri 2002. aasta määrustega peatada menetluse kohtuasjades T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, kuni Euroopa Kohus on lahendanud apellatsioonkaebused Esimese Astme Kohtu 6. märtsi 2002. aasta otsuste peale liidetud kohtuasjades T-127/99, T-129/99 ja T-148/99: Diputación Foral de Álava jt vs. komisjon (EKL 2002, lk II-1275, edaspidi „Demesa kohtuotsus”) ning liidetud kohtuasjades T-92/00 ja T-103/00: Diputación Foral de Álava jt vs. komisjon (EKL 2002, lk II-1385, edaspidi „Ramondíni kohtuotsus”). Nende kahe kohtuotsusega lahendas Esimese Astme Kohus hagid, mis olid esitatud kahe komisjoni otsuse peale, millega Araba ajaloolisel alal Demesale ja Ramondínile antud maksusoodustused tunnistati ühisturuga kokkusobimatuks riigiabiks (komisjoni 24. veebruari 1999. aasta otsus 1999/718/EÜ, mis käsitleb Hispaania poolt Demesale antud riigiabi (EÜT L 292, lk 1), ja komisjoni 22. detsembri 1999. aasta otsus 2000/795/EÜ, mis käsitleb Hispaania poolt Ramondín SA-le ja Ramondín Cápsulas SA-le antud riigiabi (EÜT 2000, L 318, lk 36)).
- 44 Kuna Esimese Astme Kohtu kodade koosseis muutus, kuulub ettekandja-kohtunik nüüd viienda koja koosseisu ja käesolevad kohtuasjad on määratud viiendale kojale laiendatud koosseisus.
- 45 Euroopa Kohtu 11. novembri 2004. aasta otsustega liidetud kohtuasjades C-183/02 P ja C-187/02 P: Demesa ja Territorio Histórico de Álava vs. komisjon (EKL 2004, lk I-10609) ning liidetud kohtuasjades C-186/02 P ja C-188/02 P: Ramondín jt vs. komisjon (EKL 2004, lk I-10653) jäeti rahuldamata apellatsioonkaebused eespool punktis 43 nimetatud Demesa ja Ramondíni kohtuotsuste peale.

- 46 Menetlust korraldavate meetmete raames esitas Esimese Astme Kohus (viies koda laiendatud koosseisus) 10. jaanuaril 2005 pooltele küsimuse, millised võiksid olla eespool punktis 45 viidatud kohtuotsuste Demesa ja Territorio Histórico de Álava vs. komisjon ning Ramondín jt vs. komisjon tagajärjed käesolevates kohtuasjades.
- 47 Hagejad avaldasid 3. veebruari 2005. aasta märkustes oma seisukoha nende kohtuotsuste osas ja jäid oma hagiavalduste juurde.
- 48 Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco loobusid siiski kohtuasjades T-227/01–T-229/01 esitatud kahest esimesest väitest.
- 49 Esimese Astme Kohtu viienda koja (laiendatud koosseisus) esimees andis 9. septembri 2005. aasta määrustega Confebaskile hagejate nõuete toetuseks menetlusse astumise loa kohtuasjades T-227/01–T-229/01. Menetlusse astuja esitas oma seisukohad, hagejad nende kohta erilisi märkusi ei esitanud ja komisjon esitas oma märkused määratud tähtaja jooksul.
- 50 Esimese Astme Kohtu viienda koja (laiendatud koosseisus) esimees andis 9. ja 10. jaanuari 2006. aasta määrustega Comunidad autónoma de La Riojale komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astumise loa vastavalt kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 ning kohtuasjades T-227/01–T-229/01. Menetlusse astuja esitas oma seisukohad. Kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 esitas hageja nende kohta oma märkused. Kohtuasjades T-227/01–T-229/01 teatasid hagejad, et neil ei ole märkusi. Komisjon märkusi ei esitanud.
- 51 Esimese Astme Kohtu viienda koja (laiendatud koosseisus) esimees andis 10. jaanuari 2006. aasta määrustega Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álavale, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcayale ja Cámara Oficial de

Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoale menetlusse astumise loa vastavalt kohtuasjades T-227/01, T-228/01 ja T-229/01, kuid jättis rahuldamata Círculo de Empresarios Vascode ning Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa menetlusse astumise avaldused. Menetlusse astujad esitasid oma seisukohad. Hagejad nende kohta erilisi märkusi ei esitanud ja komisjon esitas oma märkused määratud tähtaja jooksul.

- 52 27. aprillil 2006 paluti pooltel esitada oma märkused kohtuasjade T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 liitmise kohta suulise menetluse ja võimaluse korral ka kohtuotsuse huvides. Esimese Astme Kohtu viienda koja (laiendatud koosseisus) esimehe 13. juuli 2006. aasta määrusega on need kohtuasjad Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 50 alusel liidetud suulise menetluse huvides.
- 53 Menetlust korraldavate meetmete raames palus Esimese Astme Kohus 14. veebruaril 2007 hagejatelt kohtuasjades T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 andmeid isikute kohta, keda asjaomased maksueeskirjad soodustavad.
- 54 Confebask esitas 26. veebruari 2007. aasta kirjaga taotluse menetlust korraldava meede uuesti läbi vaadata. Kohtuasjades T-227/01–T-229/01 vastasid hagejad 6. märtsi 2007. aasta kirjaga, et nad kahtlevad selle meetme vajalikkuses.
- 55 Esimese Astme Kohus kinnitas 14. veebruari 2007. aasta menetlust korraldava meetme 2. aprillil 2007 ja palus hagejatel kohtuasjades T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 esitada talle küsitud andmed. Hagejad vastasid 23. aprilli 2007. aasta kirjadega.

- 56 Menetlust korraldavate meetmete raames esitas Esimese Astme Kohus pooltele 31. juulil 2007 küsimused, millele pooled on vastanud 2007. aasta oktoobris.
- 57 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus avada suulise menetluse. Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 16. jaanuari 2008. aasta kohtuistungil.
- 58 Sel kohtuistungil andis Esimese Astme Kohus pooltele tähtaja, mis möödus 28. jaanuaril 2008, et esitada teatud andmeid isikute kohta, keda asjaomased meetmed soodustavad. See on kantud kohtuistungi protokollis.
- 59 Kohtuistungi lõpus otsustas viienda koja (laiendatud koosseisus) esimees suulise menetluse lõpetamise edasi lükata.
- 60 Hagejad esitasid kohtuistungil Esimese Astme Kohtu küsitud teavet sisaldavad dokumendid, mis saabusid Esimese Astme Kohtu kantseleisse järgmiselt: Territorio Histórico de Vizcaya kiri 24. jaanuaril 2008 ning Territorio Histórico de Álava ja Territorio Histórico de Guipúzcoa kirjad 28. jaanuaril 2008. Confebask vastas 29. jaanuari 2008. aasta kirjaga. Komisjon sai Esimese Astme Kohtult tähtaja pikendust ja esitas oma märkused esitatud dokumentide kohta.
- 61 Viienda koja (laiendatud koosseisus) esimees lõpetas suulise menetluse 12. märtsil 2008. See tehti pooltele teatavaks 14. märtsil 2008. aasta kirjaga.

- 62 Esimese Astme Kohus leiab, et kohtuasjad T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 tuleb liita kohtuotsuse huvides pärast poolte ärakuulamist vastavalt kodukorra artiklile 50.
- 63 Kohtuistungil esitasid hagejad kohtuasjades T-227/01–T-229/01 uuesti taotluse, et Esimese Astme Kohus paluks komisjonil esitada teatud dokumendid. Esimese Astme Kohus leiab siiski, et tal on kohtutoimiku materjalide põhjal piisavalt teavet.

Poolte nõuded

I. Kohtuasjad T-227/01–T-229/01

- 64 Hagejad Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco paluvad Esimese Astme Kohtul:
- esimese võimalusena tühistada vaidlustatud otsused;
 - teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsuste artikkel 3;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.

65 Confebask, kes astus menetlusse hagejate nõuete toetuseks kohtuasjades T-227/01–T-229/01, palub Esimese Astme Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsused;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

66 Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya ja Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa, kes astusid menetlusse hagejate nõuete toetuseks vastavalt kohtuasjades T-227/01, T-228/01 ja T-229/01, paluvad Esimese Astme Kohtul:

- esimese võimalusena tühistada igas kohtuasjas vastav vaidlustatud otsus ja teise võimalusena tühistada nende otsuste artikkel 3;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

67 Komisjon ja tema nõuete toetuseks menetlusse astunud Comunidad autónoma de La Rioja paluvad Esimese Astme Kohtul:

- jätta Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa esitatud hagid põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;

- tunnistada Comunidad autónoma del País Vasco esitatud hagid vastuvõetamatuks või teise võimalusena jätta need põhjendamatu tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatel.

II. Kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01

⁶⁸ Hageja Confebask palub Esimese Astme Kohtul:

- esimese võimalusena tühistada vaidlustatud otsused;
- teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsuste artiklid 3 ja 4;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

⁶⁹ Komisjon ja tema nõuete toetuseks menetlusse astunud Comunidad autónoma de La Rioja paluvad Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada hagid vastuvõetamatuks;

- teise võimalusena jätta hagid põhjendamatusse tõttu rahuldamata;

- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitus

I. *Hagide vastuvõetavus*

70 Esmajärjekorras tuleb kontrollida hagide vastuvõetavust kohtuasjades T-227/01–T-229/01 ja seejärel Confebaski esitatud hagide vastuvõetavust kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01.

A. *Hagide vastuvõetavus kohtuasjades T-227/01–T-229/01*

71 Esmalt tuleb kontrollida tühistamishagide vastuvõetavust ja teiseks Confebaski menetlusse astumise vastuvõetavust kohtuasjades T-227/01–T-229/01.

1. Tühistamishagide vastuvõetavus kohtuasjades T-227/01–T-229/01

a) Poolte argumendid

- 72 Kuigi komisjon, keda toetab Comunidad autónoma de La Rioja, ei esitanud vastuvõetamatuse väidet ametlikult kodukorra artikli 114 lõike 1 tähenduses, leiab ta, et Comunidad autónoma del País Vasco ei ole õigust esitada tühistamishagi kohtuasjades T-227/01–T-229/01. Asjaolu, et ta teostab „pädevust ajalooliste alade maksustamise koordineerimise ja ühtlustamise alal”, ei luba järeldada, et vaidlustatud otsused puudutavad teda otseselt ja isiklikult. Asjassepuutuvate abikavade vastuvõtjad on ainult Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa. Ta osutab selles osas eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsuse punktidele 54 ja 55.
- 73 Komisjon möönab siiski, et ülalmainitud hagid on vastuvõetavad seetõttu, et need on esitatud koos Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa, kellel tema arvates on õigus hagi esitada.
- 74 Kohtuasjades T-227/01–T-229/01 taotleavad hagejad, et nende hagid tunnistataks vastuvõetavaks.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 75 Tuleb nentida, et hagejad, st Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco, ei ole vaidlustatud otsuste adressaadid.

76 Olgu märgitud, et Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa esitatud hagide vastuvõetavust ei ole vaidlustatud. Vaidlustatud otsused on ju tehtud abikavade kohta, mille kehtestajad nad on. Pealegi on vaidlustatud otsused takistuseks, mis ei lase neil soovitud viisil teostada neile Hispaania õigusega otseselt antud pädevust (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 30. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-214/95: Vlaams Gewest vs. komisjon, EKL 1998, lk II-717, punktid 29 ja 30; eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsus, punkt 50, ja 23. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-346/99–T-348/99: Diputación Foral de Álava jt vs. komisjon, EKL 2002, lk II-4259, punkt 37). Seega on hagid vastuvõetavad selles osas, mis puudutab Territorio Histórico de Álavat, Territorio Histórico de Vizcayat ja Territorio Histórico de Guipúzcoad.

77 Kuna kohtuasjades T-227/01–T-229/01 on igal juhul tegu ühe ja sama hagiga, siis ei ole vaja kontrollida, kas Comunidad autónoma del País Vascol on õigus hagi esitada (vt selle kohta Euroopa Kohtu 24. märtsi 1993. aasta otsus kohtuasjas C-313/90: CIRFS jt vs. komisjon, EKL 1993, lk I-1125, punkt 31; Esimese Astme Kohtu 15. septembri 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-374/94, T-375/94, T-384/94 ja T-388/94: European Night Services jt vs. komisjon, EKL 1998, lk II-3141, punkt 61).

78 Sellest tulenevalt on tühistamishagid kohtuasjades T-227/01–T-229/01 vastuvõetavad.

2. Confebaski menetlusse astumise vastuvõetavus kohtuasjades T-227/01–T-229/01

a) Confebaski menetlusse astumise vastuvõetavus

79 Komisjon väitis suulises menetluses, et kuna hagi puudutab ainult asjaomase abi tagasinõudmist ja kuna tagasinõudmine ei puuduta ühtki Confebaski liiget, siis ei ole Confebaski menetlusse astumine vastuvõetav.

- 80 Kohtuistungil esitatud küsimuste peale esitas Confebask teatud dokumendid. Nii esitas ta kõigi kolme ajaloolise ala rahanduse peadirektorite (Director General de Hacienda) väljastatud dokumendi, mis tõendab, et teatud ettevõtjad said teha asjaomaseid maksu ümberarvutusi. Need dokumendid tõendavad, et vaidlustatud otsused ja eriti nende otsuste artiklid 3, mis määravad abi tagastamise, puudutavad neid ettevõtjaid. Üks tõend, millele on alla kirjutanud Confebaski peasekretär ja president, kinnitab muu hulgas seda, et kõik need ettevõtjad olid menetlusse astumise avalduste esitamise ajal Confebaski liikmed.
- 81 Olgu meenutatud, et Esimese Astme Kohtu viienda koja (laiendatud koosseisus) esimehe 9. septembri 2005. aasta määrus, millega Confebask sai loa astuda hagejate nõuete toetuseks menetlusse kohtuasjades T-227/01–T-229/01, ei takista menetlusse astumise vastuvõetavuse uut kontrollimist otsuses, millega lõpeb menetlus selles kohtuastmes (vt selle kohta Euroopa Kohtu 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-199/92 P: Hüls vs. komisjon, EKL 1999, lk I-4287, punkt 52).
- 82 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 40 teise lõigu alusel, mida selle põhikirja artikli 53 esimese lõigu alusel kohaldatakse Esimese Astme Kohtule, on õigus menetlusse astuda igal isikul, kes tõendab oma huvi kohtuasja tulemuste vastu.
- 83 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võivad esindusühendused, mille eesmärk on oma liikmete õiguste kaitse, menetlusse astuda kohtuasjades, milles kerkivad nende liikmeid puudutada võivad põhimõttelised küsimused (Euroopa Kohtu presidendi 17. juuni 1997. aasta määrus liidetud kohtuasjades C-151/97 P(I) ja C-157/97 P(I): National Power ja PowerGen, EKL 1997, lk I-3491, punkt 66, ja 28. septembri 1998. aasta määrus kohtuasjas C-151/98 P: Pharos vs. komisjon, EKL 1998, lk I-5441, punkt 6; Esimese Astme Kohtu presidendi 19. aprilli 2007. aasta määrus kohtuasjas T-24/06: MABB vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 10).

- 84 Olgu veel meenutatud, et ühenduste menetlusse astumise õiguse laia tõlgendamise mõte on võimaldada kohtuasjade tausta paremat hindamist, vältides samas liiga suurt hulka üksikuid menetlusse astujaid, mis võib ohustada menetluse tõhusust ja ladusat kulgu (eespool punktis 83 viidatud kohtumäärus National Power ja PowerGen, punkt 66; Esimese Astme Kohtu 26. juuli 2004. aasta määrus kohtuasjas T-201/04 R: Microsoft vs. komisjon, EKL 2004, lk II-2977, punkt 38).
- 85 Käesolevas kohtuasjas on Confebask sektoriülene kutseühingute keskliit, mille ülesanne on selle koosseisu kuuluvate Hispaania Baskimaa ettevõtjate organisatsioonide üldiste ja ühiste huvide esindamine, koordineerimine, teabevahetus ja kaitse. Eelkõige on tema ülesanne Baski ettevõtjate huvide esindamine ja kaitse ametiasutustes ning ühiskondlikes organisatsioonides ja kutseliitudes.
- 86 Vaidlust ei ole selles, et tegu on Hispaania Baskimaa ettevõtjate esindusorganisatsiooniga.
- 87 Lisaks tuleb nentida, nagu nähtub suulises menetluses esitatud dokumentidest, et teatud ettevõtjad, kes olid Confebaski liikmed siis, kui see esitas menetlusse astumise avalduse, said käesolevas kohtuasjas käsitletavate maksueeskirjade alusel antud abi.
- 88 Seega võib käesolevate kohtuasjade tulemus mõjutada nende ettevõtjate huve, kes on ühtaegu Confebaski liikmed ja on tegelikult saanud abi asjaomaste maksumeetmete kaudu.
- 89 Pealegi võttis Confebask osa haldusmenetlusest, mille tulemusena vaidlustatud otsused vastu võeti.

90 Seega tuleb järeldada, et Confebask on põhjendanud oma huvi kohtuvaidluse lahenduse vastu ja et tema menetlusse astumine hagejate nõuete toetuseks on vastuvõetav.

b) Confebaski menetlusse astuja seisukohtade vastuvõetavus

Poolte argumendid

91 Komisjon leiab, et Confebaski menetlusse astuja seisukohad kohtuasjades T-227/01–T-229/01 ei sisalda vähimatki juriidilist argumentatsiooni, kuna seal on ainult viited lisadele. Komisjon järeldab sellest, et need seisukohad ei vasta kodukorra artiklis 44 sätestatud nõuetele.

92 Juhuks, kui Esimese Astme Kohus tunnistab Confebaski menetlusse astuja seisukohad üldiselt vastuvõetavaks kohtuasjades T-227/01–T-229/01, väidab komisjon teise võimalusena, et paljud väited, millele Confebask menetlusse astujana tugineb, on vastuvõetamatud, kuna need muudavad neis kohtuasjades esitatud hagiavaldustega määratletud kohtuvaidluse piire.

Esimese Astme Kohtu hinnang

93 Kodukorra artikli 116 lõike 4 teine lõik näeb ette:

„[...]

Menetlusse astuja seisukohad sisaldavad:

- a) menetlusse astuja nõudeid, mis toetavad või vaidlustavad täielikult või osaliselt kohtuasja ühe poole nõudeid;
- b) menetlusse astuja väiteid ja argumente;
- c) tõendeid, juhul kui neid esitatakse.”

94 Hagiavaldust käsitleva kindlalt väljakujunenud kohtupraktika kohaselt, mida analoogia alusel rakendatakse ka menetlusse astuja seisukohtade suhtes (Esimese Astme Kohtu 15. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-171/02: Regione autonoma della Sardegna vs. komisjon, EKL 2005, lk II-2123, punkt 186), peab lühike ülevaade avalduse aluseks olevatest asjaoludest olema piisavalt selge ja täpne, et kostja saaks ette valmistada oma kaitse ja et Esimese Astme Kohus saaks hagi vajaduse korral lahendada ilma täiendavate materjalideta (vt Esimese Astme Kohtu 14. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-209/01: Honeywell vs. komisjon, EKL 2005, lk II-5527, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 95 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad selleks, et tagada õiguskindlus ja hea õigusemõistmine, hagi vastuvõetavuse eeldusena põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millele hagi tugineb, vähemalt kokkuvõtlikult, kuid järjekindlalt ja arusaadavalt nähtuma hagiavaldusest endast (vt eespool punktis 94 viidatud kohtuotsus *Honeywell vs. komisjon*, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika). Kuigi teatavate punktide osas saab hagiavalduse teksti toetada ja täiendada viidetega hagiavaldusele lisatud dokumentide osadele, ei saa üldine viide teistele dokumentidele korvata õigusliku argumentatsiooni selliste peamiste elementide puudumist, mis eespool mainitud nõuete kohaselt peavad olema märgitud hagiavalduses endas (*Esimese Astme Kohtu* 21. mai 1999. aasta määrus kohtuasjas T-154/98: *Asia Motor France jt vs. komisjon*, EKL 1999, lk II-1703, punkt 49). Pealegi ei ole *Esimese Astme Kohtu* ülesanne lisasid uurida ja nendest kindlaks teha need väited ja argumendid, mida võib lugeda hagi aluseks olevaks, kuna lisadel on üksnes tõenduslik ja abistav ülesanne (vt *Esimese Astme Kohtu* eespool punktis 94 viidatud kohtuotsus *Honeywell vs. komisjon*, punkt 57, ja 11. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-167/04: *Asklepios Kliniken vs. komisjon*, EKL 2007, lk II-2379, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka *Euroopa Kohtu* 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P: *Dansk Rørindustri jt vs. komisjon*, EKL 2005, lk I-5425, punktid 97–99).
- 96 Antud juhul märgib *Confebask* kohtuasjades T-227/01–T-229/01 esitatud menetlusse astuja seisukohtades, et ta astub kõigis neis kohtuasjades menetlusse hagejate nõuete toetuseks. Ta nõuab vaidlustatud otsuste tühistamist ja kohtukulude väljamõistmist komisjonilt. Ta peab otstarbekaks „*Esimese Astme Kohtu* aja ja tõlkeressursside kokkuhoiu huvides” viidata oma hagiavaldustele, mis ta esitas vastavalt kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 ning mis on tema menetlusse astuja seisukohtadele lisatud. Neis seisukohtades esitab *Confebask* muu hulgas märkusi õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise kohta.
- 97 Seega tuleb nentida, et peale õiguspärasest ootusest käsitleva argumendi ei nähtu menetlusse astuja seisukohtadest endist isegi kokkuvõtlikult ega põhijoontes ühtki põhilist faktilist ega õiguslikku asjaolu.

- 98 Kuigi kohtuasjad T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 on liidetud 13. juulil 2006, st pärast Confebaski menetlusse astumist, jäävad need sellele vaatamata iseseisvaks (vt selle kohta Euroopa Kohtu 21. juuni 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-280/99 P–C-282/99 P: Moccia Irme jt vs. komisjon, EKL 2001, lk I-4717, punkt 66, ja eespool punktis 94 viidatud kohtuotsus Honeywell vs. komisjon, punkt 71).
- 99 Lõpuks ei ole ju Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco, kes on hagejad kohtuasjades T-227/01–T-229/01, ning Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya ja Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa (edaspidi kõik koos „Cámara Oficial de Comercio e Industria’d”), kes on menetlusse astujad kohtuasjades T-227/01–T-229/01, poolteks Confebaski viidatud kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01. Poolte kokkulangevus on teise kohtuasja kirjalikele dokumentidele tehtud viite kaudu väidetavalt esitatud fakti- ja õigusväidete vastuvõetavuse oluline eeltingimus (eespool punktis 94 viidatud kohtuotsus Honeywell vs. komisjon, punkt 67).
- 100 Neil asjaoludel ei saa üldine viide muudele dokumentidele, isegi kui need on menetlusse astuja seisukohtade lisad, korvata peamiste õiguslike argumentide puudumist, kuna need peavad kodukorra artikli 116 lõike 4 teise lõigu punkti b kohaselt sisalduma menetlusse astuja seisukohtades.
- 101 Sellest järeldub, et Confebaski menetlusse astuja seisukohad on vastuvõetamatud selles osas, milles need viitavad hagiavaldustele kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, ning on vastuvõetavad selles osas, mis osutab õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele. Seega ei ole vaja teha otsust komisjoni teise võimalusena esitatud nõude kohta, mille kohaselt on paljud Confebaski väited vastuvõetamatud, kuna need muudavad hagiavaldustega määratletud kohtuvaidluse piire.

B. Confebaski õigus esitada tühistamisnõue kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01

1. Poolte argumentid

- 102 Kuigi komisjon ja Comunidad autónoma de La Rioja ei ole esitanud vastuvõetamatuse väidet ametlikult kodukorra artikli 114 tähenduses, leiavad nad, et Confebaski esitatud hagi on vastuvõetamatud. Nende arvates ei saa ettevõtja esitada hagi otsuse peale, millega on tunnistatud kokkusobimatuks selline abikava, millega soodustatud isikud ei ole määratud individuaalselt, vaid on määratletud üldiselt ja abstraktselt. Järelikult ei ole Confebaskil kaebeõigust sel alusel, et vaidlustatud otsused puudutavad otseselt ja isiklikult ettevõtjaid, keda ta esindab. Pealegi ei osuta Confebask oma huvidele. Confebaski menetlusse astumine kohtuasjades T-227/01–T-229/01 vastab menetlus-ökoonomia põhimõttele, millega on põhjendatud ühenduste hagi esitamise õiguse tunnustamine.
- 103 Confebask leiab seevastu, et tal on kaebeõigus. Ta toonitab, et ta esindab ettevõtjate huve, kellel endil on õigus hagi esitada, kuna nad on asjaomaste maksusüsteemide järgi maksukohustuslased ja seega võib neil tekkida kohustus saadud abi tagastada.
- 104 Vastuseks Esimese Astme Kohtu küsimusele teatas Confebask esmalt, et tal ei ole teavet küsimuses, kas mõned tema liikmed on tegelikult arutusel olevate meetmete alusel abi saanud. Ta rõhutas siiski, et ta on ainus, kes peab vaidlusaluste õigusnormide adressaatideks olevate Baski ettevõtjate esindajana läbirääkimisi Hispaania avaliku võimu asutustega. Igal juhul on tema kaebeõigus väljaspool igasugust kahtlust, seda enam, et ta võttis aktiivselt osa kogu menetlusest alates sellest, kui komisjon asus abinõusid tarvitusele võtma.

- 105 Alles pärast kohtuistungit ja siis, kui Esimese Astme Kohus oli kolmandat korda esitanud küsimuse, mis põhjustas suulise menetluse pikendamise, esitas Confebask kolme ajaloolise ala rahanduse peadirektorite väljastatud tõendid, mis tõendavad, et vaidlustatud otsused ja eriti asjaomase maksu ümberarvutusega saadu tagasinõudmise korraldus puudutab teatud ettevõtjaid, kelle kohta on ühtlasi tõendatud, et nad olid kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 hagide esitamise ajal Confebaski liikmed (vt eespool punkt 80).
- 106 Märkustes dokumentide kohta, mille Confebask esitas pärast kohtuistungit, leiab komisjon, et Confebask ei ole tõendanud, et abi tagasinõudmise korraldus puudutab asjaomaseid abisaajaid.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 107 Kuna käesolevas kohtuasjas on tegu tühistamishagiga, mille on esitanud ühendus, siis olgu meenutatud, et kohtupraktika kohaselt ei ole üldiste huvide kaitse piisav põhjendus, et tunnistada selline hagi vastuvõetavaks (vt selle kohta Euroopa Kohtu 14. detsembri 1962. aasta otsus liidetud kohtuasjades 16/62 ja 17/62: Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes jt vs. nõukogu, EKL 1962, lk 901, 919 ja 920, ning 10. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 282/85: DEFI vs. komisjon, EKL 1986, lk 2469, punktid 16–18).
- 108 Selline ühendus nagu Confebask, kelle ülesanne on Baski ettevõtjate huvide kaitse, saab põhimõtteliselt esitada hagi, et tühistataks komisjoni lõplik otsus riigiabi valdkonnas, üksnes siis, kui ettevõtjad, keda ta esindab, või mõned nende hulgast võivad ka individuaalselt hagi esitada või kui ühendus võib viidata isiklikule huvile hagi esitada (vt Euroopa Kohtu 22. juuni 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-182/03 ja C-217/03: Belgia ja Forum 187 vs. komisjon, EKL 2006, lk I-5479, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 109 Nendest põhimõtetest lähtudes tuleb hinnata, kas Confebaskil on kaebeõigus käesolevas kohtuasjas.
- 110 Küsimuses, kas Confebaski liikmetel või tema liikmete liikmetel on õigus vaidlustatud otsuste peale individuaalselt hagi esitada, tuleb kontrollida, kas vaidlustatud otsused puudutavad neid isiklikult ja otseselt EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses.
- 111 Füüsiline või juriidiline isik saab väita, et vaidlusalune akt puudutab teda isiklikult, ainult siis, kui see mõjutab teda mingi talle omase tunnuse või teda iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis teda kõigist teistest isikutest eristab ning seega individualiseerib teda sarnaselt otsuse adressaadiga (vt Euroopa Kohtu 15. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas 25/62: Plaumann *vs.* komisjon, EKL 1963, lk 197 ja 223, ning 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-298/00 P: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-4087, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 112 Nii ei saa järeldada, et abi ühisturuga kokkusobimatuks tunnistav komisjoni otsus puudutab abikava võimalikku abisaajat isiklikult üksnes tema sellise seisundi tõttu (vt Esimese Astme Kohtu 10. märtsi 2005. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 ja T-296/00: Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia jt *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-787, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 113 Siiski on teistsuguses seisundis ettevõtja, keda otsus puudutab mitte ainult kui võimalikku abisaajat vaidlusaluse abikava alusel, vaid ka seetõttu, et ta on tegelikult saanud selle kava alusel antud individuaalset abi, mille kohta komisjon on andnud tagasinõudmise korralduse (vt selle kohta Euroopa Kohtu 19. oktoobri 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-15/98 ja C-105/99: Itaalia ja Sardegna Lines *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I-8855, punkt 34, ja eespool punktis 111 viidatud kohtuotsus Itaalia *vs.* komisjon, punktid 38 ja 39).

- 114 Käesolevas kohtuasjas nähtub dokumentidest, mille Confebask on esitanud pärast kohtuistungit, et igas vaidlustatud otsuses käsitletavat maksumeetmed puudutavad teatud ettevõtjaid, kes olid Confebaski liikmed kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 hagiavalduste esitamise ajal, kuna nad on tegelikult saanud arutusel olevate maksueeskirjade alusel antud individuaalset abi, mille kohta komisjon on andnud tagasinõudmise korralduse. Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa rahanduse peadirektorite väljastatud tõendites on näidatud ettevõtjad, kes said teha maksu ümberarvutuse 45% ulatuses, ja need tõendavad, et vaidlustatud otsused mõjutavad neid ettevõtjaid.
- 115 Seega tuleb järeldada, et vaidlustatud otsused puudutavad neid ettevõtjaid isiklikult. Kuna ühenduste kohus võib omal algatusel igal ajal hagi vastuvõetavuse tingimusi kontrollida, siis ei ole tal mingeid takistusi võtta arvesse käesolevas kohtuasjas suulises menetluses esitatud täiendavaid andmeid (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-95/03: Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid ja Federación Catalana de Estaciones de Servicio vs. komisjon, EKL 2006, lk II-4739, punkt 50).
- 116 Seoses otsese puudutamise tingimusega olgu märgitud, et vaidlustatud otsused kohustavad Hispaania Kuningriiki võtma kõik vajalikud meetmed, et saada abisaajatelt asjaomane abi tagasi. Seega tuleb järeldada, et need otsused puudutavad otseselt ettevõtjaid, kes seda abi on saanud (vt selle kohta eespool punktis 113 viidatud kohtuotsus Itaalia ja Sardegna Lines vs. komisjon, punkt 36; Esimese Astme Kohtu 20. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-136/05: Salvat père & fils jt vs. komisjon, EKL 2007, lk II-4063, punkt 75).
- 117 Sellest järeldub, et neil ettevõtjatel endil, Confebaski liikmetel, oli hagi esitamise õigus.
- 118 Kuna Confebask esindab ettevõtjaid, kelle hulgast vähemalt mõnel on õigus individuaalselt hagi esitada, siis on tal õigus esitada hagi vaidlustatud otsuste peale.

II. *Hagiavalduste põhjendatus*

- 119 Kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 Confebaski kui hageja esitatud väiteid, et tegu ei ole riigiabiga, et arutusel olevad eeskirjad on ühisturuga kokkusobivad, et komisjon on võimu kuritarvitanud ja et tegu on olemasoleva abiga, tuleb uurida enne kui nii kohtuasjades T-227/01–T-229/01 kui ka kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 esitatud väidet, et on tehtud menetlusviga ning rikutud õiguskindluse, hea halduse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, seejärel tuleb käsitleda kohtuasjades T-227/01–T-229/01 hagejate esitatud väidet, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet.

A. Väide, et tegu ei ole riigiabiga EÜ artikli 87 tähenduses (kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)

- 120 Kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 esitatud hagiavaldustes tugineb Confebask esiteks asjaolule, et asjaomased maksu ümberarvutused ei tingi mingit maksutulude vähenemist. Teiseks väidab ta, et komisjon ei ole piisavalt tõendanud, et asjaomased meetmed kahjustavad ühendusesisest kaubandust ja põhjustavad konkurentsimoonutusi. Kolmandaks vaidlustab ta selle, et asjaomased meetmed on erimeetmed. Neljandaks osutab ta sellele, et asjaomased maksu ümberarvutused on põhjendatud tulenevalt maksusüsteemi olemusest ja ülesehitusest. Viiendaks ja viimasena esitab ta väite, et EÜ artikkel 87 ei ole antud juhul kohaldatav.

1. Väite esimene osa, mille kohaselt maksutulud ei vähene

a) Poolte argumendid

121 Confebask väidab, et vaidlustatud otsustes sisalduv komisjoni kinnitus, et asjaomased maksu ümberarvutused tingivad maksutulude vähenemise, laseb eeldada, et on üldine maksumäär, millega võrreldes igasugune maksukoormuse vähendamine toob kaasa ressursside kaotuse ja on järelikult riigiabi. Confebask väidab, et sellist maksumäära ei ole, ja toonitab, et kõigi liikmesriikide õigusaktides on eri vormis maksuvabastusi. Pealegi on vaidlustatud Norma Foral'ide eesmärk investeringute soodustamine. Seega tekib nende toimel maksutulu, kuna investeringud ise on maksustatud.

122 Komisjon vaidlustab nende argumentide põhjendatuse.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

123 EÜ artikli 87 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

124 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub, et abi mõiste hõlmab mitte üksnes toetust positiivses tähenduses, nagu subsiidiumid, vaid ka erinevas vormis sekkumisi, mis leevendavad äriühingu eelarvet tavaliselt koormavaid kohustusi ja mis seetõttu ei

ole küll subsiidiumid selle sõna kitsamas tähenduses, ent on siiski samalaadsed ja neil on samasugused tagajärjed (Euroopa Kohtu 19. mai 1999. aasta otsus kohtuasjas C-6/97: Itaalia vs. komisjon, EKL 1999, lk I-2981, punkt 15).

- 125 Meede, millega ametiasutused annavad teatavatele ettevõtjatele maksuvabastuse, mis küll ei kanna üle riigi ressursse, kuid mille saajad on soodsamas rahalises olukorras teiste maksukohustuslastega võrreldes, kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses (15. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-387/92: Banco Exterior de España, EKL 1994, lk I-877, punkt 14).
- 126 Antud juhul piisab sellest, kui tuvastada, et arutusel olev 45% maksu ümberarvutus vähendab soodustatud ettevõtjate maksukoormust summa võrra, mis võrdub 45%-ga abikõlblike investeeringute summast, nagu komisjon on vaidlustatud otsustes õigesti esile toonud (otsuse 2002/820 punkt 54; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 62). Maksu ümberarvutuse puudumisel peab ettevõtja ju maksuma kogu lõpliku tasumisele kuuluva maksumäära. Ettevõtja, kes saab teha maksu ümberarvutuse, on seega asetatud soodsamasse rahalisse olukorda kui teised maksumaksjad.
- 127 Vastupidi sellele, mida kinnitab Confebask, on komisjon seega andnud õige hinnangu, et asjaomased maksu ümberarvutused tingivad maksutulude kaotuse.
- 128 Selles osas ei ole Confebaski kinnitus, et komisjon rajas oma kaalutlused üldise maksumäära olemasolule, millegagi tõendatud. Vaidlustatud otsustest nähtub hoopis vastupidine: komisjon viitab asjaomasest maksusüsteemist tulenevale tavapärasele maksumäärale (otsuse 2002/820 punkt 56; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 64).

129 Kuigi liikmesriikide õigusaktides on eri vormis maksuvabastusi, ei muuda see asjaolu arutusel olevate meetmete olemust riigiabi eeskirjade suhtes.

130 Lõpuks tuleb seoses argumendiga, et arutusel olevate maksu ümberarvutuste mõte on investeringute soodustamine eesmärgiga tekitada lõppkokkuvõttes maksutulu, meelde tuletada, et meetmega taotletav eesmärk ei anna alust jätta meelde EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabiks kvalifitseerimata (Euroopa Kohtu 29. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-56/93: Belgia vs. komisjon, EKL 1996, lk I-723, punkt 79; eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus Diputación Foral de Guipúzcoa jt vs. komisjon, punkt 63). Lisaks ilmneb, et seda argumenti on raske kokku sobitada maksu vähendamise võimaldamisega (eespool punktis 43 viidatud Ramondíni kohtuotsus, punkt 62, ja eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus Diputación Foral de Guipúzcoa jt vs. komisjon, punkt 64).

131 Seega tuleb väite esimene osa, mille kohaselt maksutulud ei vähene, põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

2. Väite teine osa, mille kohaselt ei esine konkurentsimoanutusi ega kahjustata ühendusesisest kaubandust ning puuduvad põhjendused

a) Poolte argumendid

132 Confebask väidab esiteks, et selles, mis puudutab kaubanduse ja konkurentsi kahjustamist, ei ole vaidlustatud otsuste põhjendused EÜ artikli 253 seisukohast piisavad, ja tugineb eelkõige eespool punktis 113 viidatud kohtuotsusele Itaalia ja Sardegna Lines vs. komisjon (punkt 66). Kuna vaidlustatud otsustel on rängad tagajärjed, on nõutavad äärmiselt täpsed põhjendused. Confebaski arvates leiab komisjon ekslikult, et maksu ümberarvutused moonutavad kaubandust seeläbi, et nendega soodustatud isikud võivad osaleda ühendusesiseses kaubanduses, ega tee selle

kohta mingeid täpsustusi. Ta esitab ainult üldisi andmeid ekspordi ja Baski majanduse välissõltuvuse kohta, esitamata turu-uuringut ebasoodsasse seisu asetatud majandusharu kohta.

133 Teiseks vaidlustab Confebask komisjoni hinnangu kaubanduse kahjustamise osas, kuna see on igal juhul põhjendamatu. Ta väidab, et kuigi üldine maksukoormus võib mõnikord mõjutada ettevõtjate strateegiat, ei tee seda pelgalt ajutine stiimul, mis ei ole ettevõtjate konkurentsivõimet määrav tegur. Seega ei ole võimalik kaitsta seisukohta, et ettevõtjad või majandusharud, mis saavad mingisuguse maksuvähenduse, on alati paremates konkurentsitingimustes. Lisaks osutavad teatud uuringud, et Baski ametivõimude poolt vastu võetud stiimulitel oli ainult piiratud mõju. Need uuringud näitavad veel, et Hispaania Baskimaal oli suurem maksukoormus kui ülejäänud Hispaania Kuningriigis. Järelikult ei olnud ainult arvustatavad maksu ümberarvutused need, mis võisid mõjutada ühendusesisest kaubandust. Ka ei ole maksukoormus ainus tegur, mis mõjutab ettevõtjate majanduskäitumist. Tuleb arvestada ka selliseid tegureid nagu kaubandus-, töö- või sotsiaalkindlustusseadused. Nende seaduste sätetel on palju suurem mõju kui see, mida komisjon omistab kõnealustele maksu ümberarvutustele, ja komisjon ei ole selgitanud, mille poolest asjassepuutuvad sätted erinevad kõikidest muudest lahknevustest liikmesriikide maksuõigusaktide vahel.

134 Komisjon vaidlustab nende argumentide põhjendatuse.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

135 EÜ artikli 87 lõike 1 kohaselt on ühisturuga kokkusobimatu ainult see riigiabi, mis „kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust” ja mis „kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi”.

- 136 Mis puudutab komisjoni otsuste põhjendamise kohustust, siis nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et põhjendus peab vastama asjaomase akti laadile, sellest peab selgelt ja üheselt mõistetavalt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjendusi ja pädeval kohtuasutusel teostada kontrolli. Põhjendamise nõuet tuleb hinnata arvestades juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste laadi ja selgituste saamise huvi, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab (vt Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63, ja eespool punktis 113 viidatud kohtuotsus Itaalia ja Sardegna Lines *vs.* komisjon, punkt 65).
- 137 Antud juhul ilmneb otsuse 2002/820 punktist 57 ning otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktist 65, et komisjon sedastas Baski valitsuse statistikaameti avaldatud aruannetele tuginedes, et „Baski majandus [oli] väga avatud välissuhetega majandus ja suur osa selle toodangust [läks] ekspordiks” ja et „tulenevalt nendest Baski majanduse erisustest [tegelesid] abi saanud ettevõtjad sellise majandustegevusega, mis võib olla liikmesriikidevahelise kaubavahetuse esemeks”. Ta järeldas, et neil asjaoludel tugevdas asjaomane abi soodustatud ettevõtjate seisu võrreldes teiste ühendusesiseses kaubanduses konkureerivate ettevõtjatega ja kahjustas seega seda kaubandust. Ta lisis, et „abi saanud ettevõtjate tasuvus [paranes], kuna nende puhastulu (kasum pärast maksude mahaarvamist) kasvas” ja et „nii võisid nad konkureerida ettevõtjatega, kes ei [saanud] teha maksu ümberarvutust 45% ulatuses kas seetõttu, et nad ei [olnud] investeerinud või seetõttu, et nende investeeringud ei [küündinud] 2,5 miljardi peseeta künniseni pärast 45% maksu ümberarvutuse kehtestamist”.
- 138 Selline põhjendus toob selgelt ja üheselt mõistetavalt esile komisjoni arutluskäigu, mis puudutab maksu ümberarvutuste mõju kaubandusele ja konkurentsile. See võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjendusi ja Esimese Astme Kohtul teostada kontrolli.

- 139 Selle poolest erinevad vaidlustatud otsused otsusest, mis on tühistatud Euroopa Kohtu eespool punktis 113 viidatud otsusega Itaalia ja Sardegna Lines *vs.* komisjon, millele tugineb Confebask. Nagu on nenditud selle kohtuotsuse punktis 67, et kui komisjon tegi järelduse, et konkurentsi on kahjustatud, rahuldus ta ju pelgalt kinnitusega, et abi oli valikuline ja seda anti vaid Sardiinia (Itaalia) laevandussektorile. Eeltoodust nähtub, et vaidlustatud otsuste puhul see nii ei ole.
- 140 Peale selle ei saa komisjonile ette heita, et ta ei ole esitanud uuringut halvemasse olukorda asetatud majandusharu kohta, kuna asjassepuutuvad maksueeskirjad on sektoriüleised ja lisaks kõigele ei ole Hispaania ametiasutused vastanud teabetaotlusele, mis sisaldus vaidlustatud otsuste vastuvõtmisega lõppenud ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes.
- 141 Käesoleva kohtuasja asjaolusid arvestades tuleb seega nentida, et vaidlustatud otsustes on esitatud piisavad põhjendused, millest lähtudes komisjon leidis, et asjaomased meetmed kahjustavad või ähvardavad kahjustada konkurentsi ja kahjustavad ühendusesisest kaubandust. Seega vastavad vaidlustatud otsused EÜ artikli 253 sellekohastele nõuetele.
- 142 Seoses komisjoni hinnangu põhjendatusega tuleb meenutada, et kui liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest antud finantsabi tugevdab ettevõtja olukorda ühendusesiseses kaubanduses teiste konkureerivate ettevõtjatega võrreldes, tuleb lugeda, et abi mõjutab viimaseid ka siis, kui abi saanud ettevõtja ise ekspordiga ei tegeleenudki (vt Euroopa Kohtu 17. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-75/97: Belgia *vs.* komisjon, EKL 1999, lk I-3671, punkt 47, ja Esimese Astme Kohtu 23. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-217/02: Ter Lembeek *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-4483, punkt 181 ja seal viidatud kohtupraktika). Peale selle ei ole komisjonil kohustust tõendada meetme tegelikku mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele ega tegelikku konkurentsimoontust, vaid üksnes uurida, kas abi võib mõjutada seda kaubandust ja kahjustada konkurentsi (Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-372/97: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-3679, punkt 44).

- 143 Lisaks kõigele võib komisjon abikavade puhul piirduda kava üldiste omaduste uurimisega, ilma et ta peaks kontrollima iga konkreetset kohaldamisjuhtu (Euroopa Kohtu 15. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-66/02: Itaalia vs. komisjon, EKL 2005, lk I-10901, punkt 91; vt selle kohta eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus Diputación Foral de Guipúzcoa jt vs. komisjon, punkt 68). Sellisel juhul nagu käesolevas kohtuasjas, kus arutusel olevatest maksueeskirjadest ei ole teatatud, ei pea komisjoni otsuste põhjendused sisaldama ajakohastatud hinnangut selle kohta, kuidas eeskirjad mõjutavad konkurentsi ja kahjustavad liikmesriikidevahelist kaubandust (eespool punktis 142 viidatud 17. juuni 1999. aasta kohtuotsus Belgia vs. komisjon, punkt 48).
- 144 Käesolevas kohtuasjas tuleb seoses kaubanduse kahjustamise tingimusega märkida, et nagu rõhutas komisjon vaidlustatud otsustes (otsuse 2002/820 punkt 57; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 65), tuleneb Baski majanduse erisustest, et abi saanud ettevõtjad tegelesid sellise majandustegevusega, mis võib olla liikmesriikidevahelise kaubavahetuse ese.
- 145 Neil asjaoludel võivad arutusel olevad maksusoodustused kahjustada ühendusesisest kaubandust.
- 146 Konkurentsi kahjustamist puudutava tingimuse osas tuleb ühtlasi märkida, et kuna maksu ümberarvutus leevendab vastavat õigust kasutavate ettevõtjate koormust, parandab see abi saavate ettevõtjate konkurentsivõimet võrreldes konkureerivate ettevõtjatega, kes nimetatud soodustust ei saa. Sellest tuleneb niisiis konkurentsimoornus või vähemalt selle kahjustamise oht.
- 147 Järelikult on komisjon antud juhul õigesti leidnud, et maksu ümberarvutused võivad kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustada või ähvardada kahjustada konkurentsi.

- 148 Seda järeldust ei saa muuta küsitavaks asjaolu, et maksusoodustused on ajutised, et nende mõju on piiratud ega ole määrava tähtsusega või et need ei ole ainus tegur, mida tuleb arvesse võtta. Kohtupraktikast ei tulene ju nõuet, et konkurentsi kahjustamine või kahjustamise oht ja ühendusesisese kaubanduse kahjustamine oleks tuntav või oluline (Esimese Astme Kohtu 29. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-55/99: CETM *vs.* komisjon, EKL 2000, lk II-3207, punkt 94).
- 149 Samuti ei oma riigiabiiks kvalifitseerimise seisukohast tähtsust argument, mis käsitleb lahknevusi liikmesriikide maksuõigusaktide vahel, kuna neid ei ole ühenduse tasandil ühtlustatud.
- 150 Seega tuleb väite teine osa, mille kohaselt ei esine konkurentsimoonusi ega kahjustata ühendusesisest kaubandust ning vaidlustatud otsustes ei ole selles osas esitatud piisavalt põhjendusi, põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

3. Kolmas osa, mille kohaselt on tegu üldiste maksumeetmetega

a) Poolte argumendid

- 151 Confebask vaidlustab komisjoni hinnangu, mille kohaselt arutusel olevate õigusnormidega antakse valikuline eelis. Ta väidab, et tegu on üldiste maksueeskirjadega ja et kõik ettevõtjad võivad neist kasu saada. Samuti ei nähtu kõnealustest Norma Foral'idest mingit piirkondlikku eripära, kuna need laienevad kõigile ettevõtjatele, kelle asukoht on Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa territooriumil, ning nende eesmärk on vaid oluliste investeeringute soodustamine. Selles suhtes on komisjon Confebaski hinnangul toiminud ebajärje-

kindlalt, kuna ta on jätnud vaidlustatud otsustes kõrvale meetme piirkondlikust eripärast tulenevad seigad, kuigi ta mainis neid ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes.

- 152 Confebask väidab, et investeeringu alammäära käsitlev kriteerium, millele komisjon antud juhul tugines, ei vasta varem kasutatud tingimustele ja seda ei ole mainitud 1998. aasta teatises ettevõtjatele antava maksualase abi kohta (vt eespool punkt 7), mille kohaselt pealegi ei tule maksumeetmeid lugeda riigiabiks ainuüksi seetõttu, et teatud ettevõtjatele või teatud valdkondadele on viidatud vähem kui teistele (1998. aasta teatis ettevõtjatele antava maksualase abi kohta, punkt 14).
- 153 Confebask viitab ühtlasi „XXVIII konkurentsipoliitika aruandele” (punkt 207), mille komisjon on vastu võtnud ja mille kohaselt tuleb maksumeetmete hulgas eristada „juhtu, kui abisaajad on teatud ettevõtjad või teatud tootmisalad [...], juhtudest, kui asjaomastel meetmetel on sektoriülene toime ja eesmärk soodustada majandust tervikuna[;] teisel juhul ei kujuta meede endast riigiabi [EÜ] artikli 87 lõike 1 tähenduses, vaid on üldmeede”.
- 154 Ta lisab, et maksumeetmetes leidub sageli kvantitatiivseid kriteeriume ja sellise kriteeriumi aluseks võtmine järeldamaks, et tegu on valikulise maksumeetmega, allutab praktiliselt kõik liikmesriikide maksuõigusnormid riigiabi seisukohalt teostatavale kontrollile. Tema sõnul läheb selline kontroll kaugemale, kui näeb ette asutamisleping.
- 155 Confebask väidab veel, et arutusel olevad meetmed on üldmeetmed, kuna Diputacion Foral’idel ei ole mingit kaalutusõigust. Tema sõnul antakse maksu ümberarvutuseks nõusolek automaatselt ja ametiasutus üksnes kontrollib, kas maksukohustuslane vastab selle saamiseks nõutavatele tingimustele. Ta lisab, et Hispaania õigussüsteemis on haldusasutuste meelevaldne käitumine keelatud. Peale selle väidab Confebask, et kui arutusel olevad õigusnormid näevad ette, et ametiasutus määrab investeeringusumma otsusega, millega määratakse kindlaks ka maksu ümberarvutusele kohaldatavad

tähtajad ja piirangud, siis on nende normidega kehtestatud „haldusmehhanism”, mis võimaldab kontrollida, kas nõutavad tingimused on täidetud, andmata Diputacion’idele kaalutlusruumi.

156 Lõpuks juhib Confebask tähelepanu sellele, et üldkohaldatav õigusnorm kehtestab riigiabi ainult juhul, kui see loob „õigusliku raamistiku, mis võimaldab [seda] anda [...] edasiste formaalsusteta; teisisõnu siis, kui ei ole mingit kaalutlusruumi”. Kui seevastu peab järeldama, nagu tuleneb komisjoni seisukohast, et vaidlusalused Norma Foral’id on kõigest volitusnormid, siis ei saa neid kvalifitseerida riigiabiks. Igal juhul muutuksid vaidlustatud otsused sellega „sisutühjaks”.

157 Komisjon, keda toetab Comunidad autónoma de La Rioja, vaidlustab need argumendid.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

158 Olgu meenutatud, et riiklikule meetmele iseloomulik valikulisus on üks riigiabi tunnuseid EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Seetõttu on oluline kontrollida, kas kõnealune meede soodustab üksnes teatud ettevõtjaid või teatud tegevusvaldkondi (eespool punktis 148 viidatud kohtuotsus CETM vs. komisjon, punkt 39; vt selle kohta ka eespool punktis 142 viidatud Euroopa Kohtu 17. juuni 1999. aasta otsus Belgia vs. komisjon, punkt 26).

159 Antud juhul põhjendab komisjon vaidlustatud otsustes asjaomaste meetmete valikuliseks pidamist investeeringu miinimumsummaga (2,5 miljardit Hispaania peseetat), mis piirab maksu ümberarvutuse kohaldamist, võimaldades seda ainult neile ettevõtjatele, kes suudavad selliseid investeeringuid teha, ning täiendavalt ka

maksuhalduri kaalutusõigusega (otsuse 2002/820 punktid 60 ja 61; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktid 68 ja 69; vt eespool punkt 28).

160 Alustuseks olgu märgitud, et Confebask ei saa tugineda vaidlustatud otsuste ebajärjekindlusele põhjendades, et komisjon on kõrvale jätnud asjaomaste meetmete piirkondlikust eripärast tulenevad seigid, millele ta väidetavalt osutas ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes, et järeldada, et tegu on valikuliste meetmetega. Nende otsuste aluseks ei ole ju võetud asjaomaste eeskirjade piirkondlikku eripära ja seega põhineb see argument otsuste vääralt tõlgendamisel (vt eespool punkt 22 ning eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus Diputación Foral de Guipúzcoa jt vs. komisjon, punktid 19, 20 ja 56).

161 Vaidlustatud otsustest tuleneb muu hulgas (otsuse 2002/820 punkt 60; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 68), et asjaomase 45% maksu ümberarvutuse saavad teha ainult need ettevõtjad, kelle investeeringud ületavad 2,5 miljardi Hispaania peseeta suuruse künnise (15 025 303 eurot), ning seda pärast 1. jaanuari 1995 (otsus 2002/820) ja pärast 1. jaanuari 1997 (otsused 2003/27 ja 2002/894). Kõik teised ettevõtjad, isegi kui nad investeerivad, ületamata osutatud künnist, on asjaomase soodustuse kasutajate hulgast välja jäetud.

162 Tuleb tuvastada, et kuna Baski ametivõimud piirasid maksu ümberarvutuse kohaldamise uude materiaalsesse põhivarasse tehtud investeeringutega, mis ületavad 2,5 miljardit Hispaania peseetat, siis andsid nad selle maksusoodustuse ainult neile ettevõtjatele, kelle käsutuses on suured rahalised ressursid. Seega võis komisjon põhjendatult järeldada, et asjaomastes Norma Foral'ides ette nähtud maksu ümberarvutused on mõeldud valikuliseks kohaldamiseks „teatud ettevõtjatele” EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses (eespool punktis 43 viidatud kohtuotsus Demesa, punkt 157, ja kohtuotsus Ramondín, punkt 39).

163 Pealegi ei saa tõsiasiast, et maksueeskirjad sisaldavad sageli kvantitatiivseid kriteeriume, teha järeldust, et käesolevas kohtuasjas arutusel olevad õigusnormid, millega

kehtestatud maksusoodustus soodustab ettevõtjaid, kelle käsutuses on suured rahalised ressursid, jäävad välja EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamisalast (vt selle kohta eespool punktis 43 viidatud Ramondíni kohtuotsus, punkt 40).

- 164 Argumendid, mis tulenevad 1998. aasta teatisest ettevõtjatele antava maksualase abi kohta, ei luba järeldada, et arutusel olevad meetmed on üldmeetmed. Teatis näeb tõesti ette, et üldmeetmed ei kujuta endast riigiabi, isegi kui mõned äriühingud või mõned sektorid saavad neist rohkem kasu kui teised. Ent käesolevas kohtuasjas arutusel olevad meetmed ei ole üldmeetmed, kuna neist võivad kasu saada ainult teatud ettevõtjad, nagu on juba eespool osutatud (vt eespool punkt 162).
- 165 Lisaks annavad käesolevas kohtuasjas arutusel olevad eeskirjad, olles küll sektoriüleised, soodustusi ainult teatud ettevõtjatele, kelle suhtes kehtivad Baski maksueeskirjad. Seega ei saa nende eesmärgiks pidada majanduse kui terviku soodustamist „XXVIII konkurentsipoliitika aruande” tähenduses, millele viitab Confebask (vt eespool punkt 153), ja kuna see on nii, siis ei saa neid jätta valikulisteks meetmeteks kvalifitseerimata.
- 166 Eelnevast järeldub, et arutusel olevad maksu ümberarvutused kujutavad endast valikulist eelist, mis „soodustab teatud ettevõtjaid” EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.
- 167 Ainuüksi sellest järeldusest piisab, et tuvastada, et arutusel olevad maksu ümberarvutused vastavad eripärasuse tingimusele, mis on üks riigiabi tunnuseid. Seega ei ole enam vaja kontrollida, kas arutusel olevate meetmete valikulisus ilmneb ka haldusasutuse kaalutusõigusest nende meetmete rakendamise käigus (vt selle kohta Euroopa Kohtu 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-501/00: Hispaania vs. komisjon, EKL 2004, lk I-6717, punktid 120 ja 121, ning eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsus, punkt 160), ja see on nii seda enam, et haldusasutuse kaalutusõiguse kriteeriumi on komisjon antud juhul täiendavalt kasutanud (otsuse 2002/820 punkt 61; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 69).

- 168 Igal juhul olgu seoses Diputacion Foral'ide kaalutusõiguse või selle puudumisega käesolevas kohtuasjas meelde tuletatud, et Confebaski sellekohased argumendid on Esimese Astme Kohus juba tagasi lükanud selles osas, mis puudutab Álava Norma Foral'i nr 22/1994 kuuendas lisasättes ette nähtud maksu ümberarvutust 45% ulatuses, mida käsitlevad eespool punktis 43 viidatud kohtuotsused Demesa (punktid 150–154) ja Ramondín (punktid 32–35). Esimese Astme Kohus leidis, et nende sätetega on antud haldusasutusele kaalutusõigus, mis lubab tal kujundada asjaomaste maksusoodustuste summa suurust või andmise tingimusi sõltuvalt talle hindamiseks esitatud investeerimisprojektide omadustest.
- 169 Álava Norma Foral'i nr 22/1994 kuuendas lisasättes aastateks 1998 ja 1999 tehtud muudatustega (vt eespool punkt 13), mida käsitlevad eespool punktis 43 viidatud kohtuotsused Demesa ja Ramondín, on võetud kasutusele mõiste „investeeringiprotsess”, mis võib hõlmata investeeringuid, mis „on tehtud investeeringute aluseks oleva projekti ettevalmistusjärgus ja millel on selle protsessiga vältimatu ja otsene seos”. Tuleb konstateerida, et need mõisted on määratlemata, nii et selles osas jääb haldusasutusele kaalutusõigus.
- 170 Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolistel aladel kohaldatavate maksu ümberarvutuste kohta selgub asjassepuutuvatest sätetest (vt eespool punkt 15), et Diputacion Foral'idel on kaalutusõigus summa suuruse osas, mille suhtes on 45% maksu ümberarvutus kohaldatav, samuti investeeringiprotsessi kestuse ja maksu ümberarvutuse mõttes kõlbliku investeeringu mõiste ulatuse osas. Nagu märkis komisjon, ilma et sellele oleks esitatud vastuväiteid (otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 69), on pealegi mõisted „investeeringiprotsess” ja „investeeringu ettevalmistusjärg” määratlemata, nii et komisjon võis põhjendatult järeldada, et piirkondlikel ametiasutustel on antud valdkonnas kaalutusruum.
- 171 Lõpuks, nagu rõhutas komisjon oma kirjalikes menetlusdokumentides, ei ole selleks, et takistada üldmeetmeks kvalifitseerimist, tingimata vaja kontrollida, kas haldusasutuse käitumine on meelevaldne. Piisab sellest, et tehakse kindlaks, nagu on tehtud käesolevas kohtuasjas, et sel haldusasutusel on hinnangu andmisel kaalutusõigus (eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsus, punkt 154).

172 Lõpuks tuleb ka argument, mille kohaselt juhul, kui möönda, et haldusasutusel on kaalutusõigus, tuleb asjaomaseid meetmeid pidada kõigest volitusnormideks, millest ei ole vaja teatada, tagasi lükata. Vaidlusaluste sätetega on maksu ümberarvutuse lubamise tingimused määratud täpselt ja seega on komisjon neid õigesti käsitanud abikavadena, millest oleks tulnud teatada.

173 Eelnevast järeldub, et arutusel olevad meetmed on valikulised meetmed.

4. Neljas osa, mille kohaselt maksumeedmed on põhjendatud tulenevalt maksusüsteemi olemusest ja üldisest ülesehitusest

a) Poolte argumendid

174 Confebask selgitab, et Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa otsustavad iseseisvalt oma maksusüsteemi üle vastavalt demokraatlikult valitud esindusorganite kinnitatud majanduspoliitikale. Arutusel olevad maksuõigusnormid on seega maksupoliitika ja majandusliku ülesehituse abinõu, mis tuleneb riigi poliitilistest ja majanduslikest valikutest, mis ei allu kontrollile ühenduse tasandil.

175 Confebask väidab veel, et vaidlusalused maksuõigusnormid on sisult objektiivsed ja horisontaalsed ning neil on tööhõivet ja investeringuid soodustav toime, mis on täielikult kooskõlas arutusel olevate maksusüsteemide olemuse ja ülesehitusega.

- 176 Maksusoodustuste kehtestamine sõltuvalt teatavatest investeeringu alammääradest on vastavuses asjaomaste õigusnormide eesmärgiga. See eesmärk seisneb selles, et saada ettevõtjate tegevusest maksutululu, edendades samas nende arengut, et säiliks nende maksevõime. Selles perspektiivis on loogiline, et vaidlustatud maksumeetmed ei võrdsusta väikesi investeeringuid suurtega.
- 177 Komisjon, keda toetab Comunidad autónoma de La Rioja, vaidlustab need argumendid põhjendamata tõttu.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 178 Alustuseks olgu märgitud, et kuigi ajaloolistel aladel on Hispaania põhiseadusega tunnustatud ja kaitstud maksuautonoomia, ei vabasta see tõsiasi neid kohustusest järgida riigiabi käsitlevaid asutamislepingu sätteid. EÜ artikli 87 lõikes 1, kus on mainitud „liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul” antud abi, peetakse silmas igasugust avalikest ressurssidest rahastatud abi. Sellest tulenevalt kuuluvad liikmesriikidesiseste üksuste (detsentraliseeritud, föderaalsete, piirkondlike või muude üksuste) võetud meetmed sõltumata nende õiguslikust seisundist ja nimetusest – samadel alustel nagu föderaal- või keskvõimu võetud meetmed – EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamisalasse, kui selle sätte tingimused on täidetud (Euroopa Kohtu 14. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 248/84: Saksamaa vs. komisjon, EKL 1987, lk 4013, punkt 17, ja eespool punktis 43 viidatud Ramondíni kohtuotsus, punkt 57).
- 179 Seejärel tuleb meenutada, et asjaomaste meetmete õigustamine „süsteemi olemuse või ülesehitusega” osutab maksualase erimeetme kooskõlale üldise maksusüsteemi sisemise loogikaga (vt selle kohta eespool punktis 142 viidatud 17. juuni 1999. aasta kohtuotsus Belgia vs. komisjon, punkt 39). Maksualasele erimeetmele, mis on õigustatud maksusüsteemi sisemise loogikaga – nagu astmeline maksustamine, mis on õigustatud ümberjagamise loogikaga –, ei kohaldata EÜ artikli 87 lõiget 1 (eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsus, punkt 164).

- 180 Käesolevas kohtuasjas väidab Confebask, et arutusel olevad maksumeedmed põhinevad objektiivsetel kriteeriumidel ja on horisontaalsed. Nagu on juba eespool tuvastatud (vt eespool punktid 158–166), ei ole arutusel olevad meetmed seepärast siiski vähem valikulised, ning nende argumentide põhjal ei saa järeldada, et need meetmed on õigustatud asjaomase maksusüsteemi sisemise loogikaga.
- 181 Seejärel kinnitab Confebask, et investeringu alammäära kehtestamine on kooskõlas asjassepuutuvate maksuõigusnormide eesmärgiga, mis seisneb investeerimise edendamises kolmel ajaloolisel alal ja ettevõtjate maksevõime säilitamises.
- 182 Abi suunamine piiratud ettevõtjate ringile ei peegelda üldist tahet edendada investeerimist.
- 183 Lisaks rahuldub Confebask seda kinnitades viitamisega asjaomase maksusüsteemi välistele majanduspoliitika üldeesmärkidele.
- 184 Meetmega taotletav eesmärk ei saa anda alust jätta meede EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabiks kvalifitseerimata. Kui järgida Confebaski seisukohta, siis piisaks ametiasutustel tuginemisest abimeetme võtmisega taotletavate eesmärkide legitiimsusele, et meedet võiks pidada üldmeetmeks, millele ei kohaldata EÜ artikli 87 lõiget 1. See säte ei tee ju vahet riigi sekkumise põhjuste või eesmärkide järgi, vaid määratleb sekkumise selle toime alusel (Euroopa Kohtu 26. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-241/94: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 1996, lk I-4551, punkt 20, ja eespool punktis 148 viidatud kohtuotsus CETM vs. komisjon, punkt 53).

185 Seega ei saa arutusel olevaid maksualaseid erimeetmeid õigustada maksusüsteemi olemuse või ülesehitusega, mida komisjon on arvestanud.

186 Järelikult on komisjon vaidlustatud otsustes põhjendatult leidnud, et maksu ümberarvutus 45% ulatuses investeringusummast on riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

5. Väide, et EÜ artikkel 87 ei ole arutusel olevate meetmete suhtes kohaldatav

187 Confebask selgitab 3. veebruari 2005. aasta vastuses Esimese Astme Kohtu küsimustele kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 (vt eespool punkt 47), et kohtuasjades, milles on tehtud eespool punktis 45 viidatud Euroopa Kohtu 11. novembri 2004. aasta otsused *Demesa ja Territorio Histórico de Álava vs. komisjon* ning *Ramondín jt vs. komisjon*, väitsid hagejad, et maksumeede, mis on võetud enne seda, kui võeti vastu nõukogus kokku tulnud nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate 1. detsembri 1997. aasta resolutsioon ettevõtete maksustamise tegevusjuhendi kohta (ELT 1998, C 2, lk 1) ning 1998. aasta teatis ettevõtjatele antava maksualase abi kohta, ei allu riigiabi järelevalvele. Confebask teatab, et ta ühineb selle väitega, mille Euroopa Kohus tagasi lükkas, kuna see oli uus ja seega vastuvõetamatu.

188 Esimese Astme Kohus tuvastab, et selline väide, mis on esitatud vastuses Esimese Astme Kohtu küsimustele, tuleb kodukorra artikli 48 lõike 2 esimese lõigu alusel vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata. See on ju uus väide, mis on esitatud menetluse käigus, ilma et see tugineks faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

- 189 Väide, millega otseselt või kaudselt täiendatakse varem hagiavalduses esitatud väidet, tuleb kahtlemata tunnistada vastuvõetavaks (Euroopa Kohtu 19. mai 1983. aasta otsus kohtuasjas 306/81: *Verros vs. parlament*, EKL 1983, lk 1755, punkt 9, ja 22. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-301/97: *Madalmaad vs. nõukogu*, EKL 2001, lk I-8853, punkt 169).
- 190 Isegi eeldusel, et väidet, et EÜ artikkel 87 ei ole arutusel olevate meetmete suhtes kohaldatav, võib pidada täienduseks eespool punktides 120–186 analüüsitud väitele, et tegu ei ole riigiabiga EÜ artikli 87 tähenduses, tuleb nentida, et see tuleb igal juhul jätta vastuvõetamatusse tõttu läbi vaatamata.
- 191 Olgu meenutatud, et kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c kohaselt peab igas hagiavalduses olema märgitud hagi ese ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad need andmed olema piisavalt selged ja täpsed, et kostja saaks ette valmistada oma kaitse ja et Esimese Astme Kohus saaks hagi lahendada vajaduse korral ilma muu teabeta. Selleks et tagada õiguskindlus ja hea õigusemõistmine, peavad hagi vastuvõetavuse eeldusena põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millele hagi tugineb, vähemalt kokkuvõtlikult, kuid järjekindlalt ja arusaadavalt nähtuma hagiavaldusest endast (Esimese Astme Kohtu 27. veebruari 1997. aasta otsus kohtuasjas T-106/95: *FFSA jt vs. komisjon*, EKL 1997, lk II-229, punkt 124; eespool punktis 95 viidatud kohtumäärus *Asia Motor France jt vs. komisjon*, punkt 49, ja Esimese Astme Kohtu 19. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-360/04: *FG Marine vs. komisjon*, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 192 Käesolevas kohtuasjas ei ole esitatud väidet üldse selgitatud. *Confebask* piirdub vaid ühinemisega argumentidega, mille esitasid selles küsimuses Euroopa Kohtule hagejad kohtuasjades, milles on tehtud eespool punktis 45 viidatud kohtuotsused *Demesa* ja *Ramondín*.
- 193 Seega tuleb väide, et EÜ artikkel 87 ei ole arutusel olevate meetmete suhtes kohaldatav, jätta vastuvõetamatusse tõttu läbi vaatamata.

194 Selle tulemusena tuleb väide, et tegu ei ole riigiabiga, tervikuna tagasi lükata.

B. Väide, et Norma Foral'id on ühisturuga kokkusobivad (kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)

1. Poolte argumentid

195 Esiteks väidab Confebask, et komisjon leiab vaidlustatud otsustes, et vaidlusalused õigusnormid on ühisturuga kokkusobimatud, kuna neis ei ole sõnaselgelt arvesse võetud ühenduse õigusakte sektorispetsiifilise, regionaal- või muu abi kohta. Confebask järeldeb sellest, et riigiabi eeskirjade järgimiseks peaks siis maksukoormust kujundavates siseriiklikes õigusnormides täpsustama, millistele ettevõtjatele need normid ei laiene, kuna vastasel korral on need ühisturuga kokkusobimatud. Confebask väidab aga, et maksuõigus ei pea sisaldama sedalaadi täpsustusi. Igal juhul leiab Confebask, et komisjon oleks pidanud konkreetselt selgitama, mille poolest abi on ühisturuga kokkusobimatu, kui ka selliseid täpsustusi ei ole.

196 Teiseks heidab Confebask komisjonile ette, et too tegi range formaalse ja abstraktse analüüsi tulemusena järeldebuse Norma Foral'ide kokkusobimatuse kohta 1998. aasta juhendiga (vt eespool punkt 8), viimata läbi konkreetset kontrolli, ning toimis nii vaatamata sellele, et juhend ei tekita siduvaid õiguslikke tagajärgi ega saa seega olla abi kokkusobimatuse aluseks ilma sügavama analüüsita.

197 Komisjon, keda toetab Comunidad autónoma de La Rioja, nõuab selle väite tagasilükkamist põhjendamatus tõttu.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 198 Tuleb meenutada, et komisjonil on EÜ artikli 87 lõike 3 valdkonnas ulatuslik kaalutusõigus (Euroopa Kohtu 21. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-142/87: Belgia *vs.* komisjon, EKL 1990, lk I-959, punkt 56, ja 11. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas C-39/94: SFEI jt, EKL 1996, lk I-3547, punkt 36; Esimese Astme Kohtu 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-198/01: Technische Glaswerke Ilmenau *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-2717, punkt 148). Seega peab ühenduste kohtu teostatav kontroll piirduma selle kontrollimisega, kas on järgitud menetlusnorme ja põhjendamiskohustust, kas esitatud faktid on sisuliselt õiged ning kas ei esine ilmselget kaalutusviga või võimu kuritarvitamist. Ühenduste kohus ei saa asendada komisjoni majanduslikku hinnangut enda omaga (vt eespool viidatud kohtuotsus Technische Glaswerke Ilmenau *vs.* komisjon, punkt 148 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 199 Riigiabi küsimustes võib komisjon piirduda abikava üldiste omaduste uurimisega, ilma et ta oleks kohustatud kontrollima iga konkreetset kohaldamisjuhtu (eespool punktis 143 viidatud 15. detsembri 2005. aasta kohtuotsus Itaalia *vs.* komisjon, punkt 91; vt selle kohta eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus Diputación Foral de Guipúzcoa jt *vs.* komisjon, punkt 68).
- 200 Tuleb märkida, et EÜ artikli 87 lõike 3 rikkumise varjus heidab Confebask komisjonile ette sisuliselt seda, et ta ei ole vaidlustatud otsuseid piisavalt põhistanud.
- 201 Vaidlustatud otsustest (otsuse 2002/820 punktid 77–93; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktid 84–99) nähtub, et komisjon kontrollis asjaomaste abikavade kokkusobivust EÜ artikli 87 lõike 3 punktides a ja c ette nähtud eranditest lähtudes, pidades silmas ühenduse eeskirju, mida kohaldatakse regionaalabi valdkonnas (otsuse 2002/820 punktid 77, 78 ja 86; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktid 84, 85 ja 92, milles on viidatud komisjoni teatisele artikli [87] lõike 3 punktide a ja c kohaldamise meetodi kohta piirkondliku abi suhtes (EÜT 1988, C 212, lk 2) ja 1998. aasta juhendile (vt eespool

punkt 8)), investeeringutoetuste valdkonnas (otsuse 2002/820 punktid 82, 89 ja 92 ning otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktid 88, 95 ja 98, milles on viidatud nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 20. oktoobri 1971. aasta esimesele resolutsioonile üldiste regionaalabikavade kohta (EÜT C 111, lk 1), komisjoni teatisele piirkondlike abikavade kohta (EÜT 1979, C 31, lk 9) ja komisjoni teatisele mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi kohta piirkondliku abi andmiseks ulatuslikele investeerimisprojektidele (EÜT 1998, C 107, lk 7)), väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE) antava abi valdkonnas (otsuse 2002/820 punktid 81 ja 88; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktid 87 ja 94, milles on viidatud komisjoni teatisele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi kohta (EÜT 1992, C 213, lk 2)), samuti raskustes olevatele äriühingutele antava abi valdkonnas (otsuse 2002/820 punkt 93 ning otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 99, milles on viidatud ühenduse suunistele raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (EÜT 1994, C 368, lk 12), mida on muudetud 1999. aasta suunistega (EÜT C 288, lk 2)).

- 202 Komisjon osutas kõigepealt, et maksu ümberarvutused tunduvad vähemalt osaliselt vastavat 1998. aasta juhendi tingimustele, kuna esiteks on nende aluseks investee-ringukulud ja teiseks antakse neid kuni 45% ulatuses investee-ringust (vt otsuse 2002/820 punkt 77; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 84). Seejärel selgitas ta, et nende suhtes ei saa siiski kohaldada ühtki EÜ artikli 87 lõikes 3 sätestatud eranditest. Komisjon märkis, et Araba, Biskaia ja Gipuzkoa ajalooliste alade suhtes ei ole lubatud kasutada EÜ artikli 87 lõike 3 punktis a sätestatud erandit põhjusel, et sisemajanduse kogutoodang ühe elaniku kohta on selleks liiga kõrge (vt otsuse 2002/820 punkt 78; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 85). Ta lisas, et maksu ümberarvutusi ei saa lubada ka EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c alusel, kuna nende summad ületavad järjestikuste regionaalabi kaartidega ette nähtud ülemmäärasid (otsuse 2002/820 punkt 79; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 86). Komisjon täpsustas ühtlasi, et lisaks sellele võivad need olla kohaldatavad väljavahetamisinvesteeringute ja „investeeringuprotsessiga” seotud kulude või „ettevalmistusjärgus tehtud investeeringute” suhtes. Nende mõistete täpse määratluse puudumisel ei saa komisjoni hinnangul välistada, et asjaomase abi hulka kuuluvad esialgsed investeeringud ja ka muud kulud, mida ei saa pidada investee-ringukuludeks antud valdkonnas kohaldatavate ühenduse eeskirjade järgi (otsuse 2002/820 punkt 82; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 88). Ta märkis, et asjaomaseid meetmeid ei ole piiratud nii, et neid kohaldataks ainult abikõlblikes piirkondades, samuti ei ole kehtestatud ülemmäära, ning seega ei saa neid pidada kokkusobivaiks

EÜ artikli 87 lõike 3 punktis c ette nähtud piirkondliku erandi alusel (otsuse 2002/820 punkt 84; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 90).

203 Investeeringukuludeks mõeldud abimeetmete kohta, mis ei vasta ühenduse õiguses sätestatud määratlusele, leidis komisjon, et need kuuluvad tegevusabi kategooriasse, mis on üldjuhul keelatud ja mille suhtes ei saa antud juhul kohaldada EÜ artikli 87 lõike 3 punktis a ette nähtud erandit (otsuse 2002/820 punktid 85 ja 86; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktid 91 ja 92).

204 Komisjon tõdes, et asjaomaste meetmete suhtes ei saa kohaldada EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c kohaselt teatavate tegevusalade arengu hõlbustamiseks mõeldud erandit, kuna need ei ole kooskõlas kohaldamisele kuuluvate ühenduse eeskirjadega ei väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (otsuse 2002/820 punkt 88; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 94) ega suuretevõtete osas, kuna asjaomaste eeskirjadega ei ole reguleeritud kindlaid tegevusalasid (otsuse 2002/820 punktid 89 ja 90; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktid 95 ja 96).

205 Kuna majandussektorite lõikes ei ole piiranguid kehtestatud, tõi komisjon muu hulgas esile, et 45%-ni ulatuvad maksu ümberarvutused võivad minna vastuollu sektorite kohta kehtivate eeskirjadega (otsuse 2002/820 punkt 91; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 97).

206 Lõpuks leidis komisjon, et asjaomaste eeskirjade suhtes ei saa kohaldada ka muid EÜ artikli 87 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandeid (otsuse 2002/820 punkt 94; otsuste 2003/27

ja 2002/894 punkt 100). Selle põhjal tegi ta järelduse, et asjaomased abikavad on ühisturuga kokkusobimatud.

207 Ta lisas, et abikavasid käsitlevate vaidlustatud otsustega ei ole välistatud võimalust pidada individuaalseid toetusi nende konkreetsete omaduste põhjal täielikult või osaliselt ühisturuga kokkusobivaiks (vt otsuse 2002/820 punkt 98; otsuse 2003/27 punkt 105, otsuse 2002/894 punkt 107).

208 Eeltoodust tuleneb, et kui arvestada esiteks asjaomaste meetmete abikavalist olemust ja teiseks seda, et vaatamata komisjoni sellekohastele taotlustele ei edastanud Hispaania ametiasutused teavet nende abikavade alusel abi saajate kohta, siis ei saa komisjoni analüüsi pidada abstraktseks.

209 Ka ei ole Confebask esitanud asjaolusid, mis mingil moel kinnitaksid komisjoni analüüsi väidetavat ekslikkust asjaomaste meetmete ühisturuga kokkusobivuse küsimuses. Täpsemalt ei ole Confebask esitanud ühtki argumenti, mis näitaks, et 1998. aasta juhendi kohaldamine oleks käesolevas asjas vaidlustatud otsuste seaduslikkust kuidagi kahjustanud.

210 Sellest järeldub, et arutusel olevate maksu ümberarvutuste ühisturuga kokkusobimatust vaidlustav argument ei ole põhjendatud.

C. Võimu kuritarvitamise väide (kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)

1. Poolte argumendid

- 211 Confebask väidab oma kirjalikes menetluskirjeldustes korduvalt, et komisjon pani toime võimu kuritarvitamise, kuna ta kasutas talle EÜ artikliga 87 antud volitusi liikmesriikide maksusüsteemide ühtlustamise eesmärgil. Confebask toonitab, et kuna komisjoni ühtlustamiskatsed kukkusid läbi, siis võttis komisjon ette üldise protsessi – mille raamidesse asetuvad vaidlustatud otsused – eesmärgiga ühtlustada ettevõtete otsesest maksustamisest riigiabi vahenditega, selle asemel et kasutada EÜ artikliga 96 selleks spetsiaalselt ette nähtud vahendeid.
- 212 Komisjon, keda toetab Comunidad autónoma de La Rioja, nõuab selle väite tagasilükkamist.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 213 Olgu meenutatud, et otsuse puhul on võimu kuritarvitamisega tegemist vaid juhul, kui objektiivsetest, asjakohastest ja omavahel kooskõlas olevatest andmetest nähtub, et otsus on vastu võetud eranditult või vähemalt määravas osas muudel eesmärkidel kui need, mis selles on esitatud (vt Euroopa Kohtu 22. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-110/97: Madalmaad vs. nõukogu, EKL 2001, lk I-8763, punkt 137 ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Ramondín jt vs. komisjon, punkt 44).

- 214 Confebask ei too käesolevas kohtuasjas esile ühtki objektiivset asjaolu, mis lubaks järeldada, et eesmärk, mida komisjon vaidlustatud otsuste vastuvõtmisega tegelikult taotles, oli maksude ühtlustamise saavutamine.
- 215 Peale selle ei ole Confebask tõendanud, et vaidlustatud otsusega oleks ühenduse tasandil tegelikult saavutatud mingisugunegi ühtlustamine (vt selle kohta eespool punktis 43 viidatud Ramondíni kohtuotsus, punkt 85).
- 216 Neil asjaoludel tuleb võimu kuritarvitamise väide põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

D. Väide, et asjaomane abi on olemasolev abi (kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)

1. Poolte argumendid

- 217 Confebask väidab, et kui eeldada, et asjassepuutuvad Norma Foral'id on riigiabi, siis tuleb need lugeda olemasolevaks abiks ja tagasinõudmise kohustus järelikult tühistada.
- 218 Esiteks väidab Confebask kohtuasjas T-265/01, et Territorio Histórico de Álava kehtestas aastatel 1981, 1983 ja 1984, st enne Hispaania Kuningriigi ühinemist ühendusega, investeeringute edendamiseks maksu ümberarvutused, mis on „sisuliselt identsed” Álava Norma Foral'i nr 22/1994 kuuendas lisasättes ette nähtud ümberarvutustega. Confebask osutab seega 1981. aastal kehtestatud maksu ümberarvutusele 15% ulatuses investeeringust, mille saamise tingimuseks oli tööhõive säilitamine kahe aasta kestel, töötajate arvu ja investeeringute kasv, kusjuures 1984. aastal tõsteti seda määra 20%-ni; maksu ümberarvutusele 50% ulatuses, mis on kehtestatud 1983. aastal pärast kinnisomandit kahjustanud 1983. aasta üleujutusi; aastatel 1984 ja 1985 tehtud

investeeringutega seotud maksu ümberarvutusele 50% ulatuses, mille saamiseks tuli samuti täita teatud tingimused, eelkõige omafinantseerimine vähemalt 25% ulatuses. Confebaski sõnul on seega tegu olemasoleva abiga määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkti i alusel.

- 219 Teiseks väidab Confebask kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, et asjassepuutuvad Norma Foral'id kuuluvad selliste sätete kehtivuse pikendamise raamidesse, mis olid vastu võetud pärast Hispaania Kuningriigi ühinemist ühendusega ja mille suhtes komisjon ei ole esitanud vastuväiteid.
- 220 Confebask väidab selle kohta kohtuasjas T-270/01, et Territorio Histórico de Guipúzcoa andis 22. aprillil 1986 ja 27. aprillil 1987 välja Norma Foral'id nr 4/1986 ja nr 14/1987, millega maksu vähendati 50% ulatuses investeeringutest ja mis tema sõnul on analoogsed vaidlustatud otsustes taunitud vähendamisega.
- 221 Ta märgib ühtlasi kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, et kolmel ajaloolisel alal 1988. aastal kehtestatud maksu ümberarvutused ja käesolevas kohtuasjas arutusel olevad maksueeskirjad on väga sarnased. Confebaski sõnul on komisjon 1988. aasta maksu ümberarvutuste kohta teinud lubava otsuse, st 10. mai 1993. aasta otsuse 93/337/EMÜ Baskimaale tehtud investeeringute maksusoodustuste kohta (EÜT L 134, lk 25). Lisaks viitab ta komisjoni 3. veebruari 1995. aasta kirjale, millega komisjon olevat tunnistanud, et 1988. aasta maksu ümberarvutuste vastuolu asutamisevabadusega on kõrvaldatud.
- 222 Confebask lisab, et kohtupraktika nõuetest tulenevalt on meedet vaja olemuslikult muuta, et selle võiks kvalifitseerida uueks abiks. Kuigi määruse nr 659/1999 artikli 1 punktis c on mainitud „muudatusi” ja seega piiratud olemasoleva abi mõistet, ei tohi seda tõlgendada vastuolus kohtupraktikaga, kuna see võib riivata haldusasutuste ja asjaomaste ettevõtjate õigusi.

- 223 Kolmandaks väidab Confebask, et vaidlustatud otsused on selle tulemus, et komisjon muutis oma hoiakut maksu vähendamise suhtes, kuna komisjon ei ole varem – ka mitte 1988. aasta maksu ümberarvutusi käsitlevas otsuses 93/337 – kunagi väitnud, et meede võib olla „erimeede” sel ainsal põhjusel, et selle kohaldamisala on ajaliselt või kvantitatiivselt piiratud. Seda käsitusviisi muutust arvestades oleks asjassepuutuvad Norma Foral'id tulnud lugeda olemasolevaks abiks määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkti v tähenduses.
- 224 Confebask teeb komisjoni hoiaku muutumise kohta järelduse ka sellest, et 17. märtsil 1997 kinnitas konkurentsiküsimuste eest vastutav komisjoni liige Comunidad autónoma de La Rioja delegatsioonile seoses 1993. aastal Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa poolt kehtestatud ettevõtte tulumaksuvabastuse eeskirjadega, et nende kontrollimine ei kuulu „Euroopa Liidu” pädevusse. Confebaski sõnul tähendab sellise seisukoha teatavakstegemine tõesti seda, et komisjon analüüsis 1993. aasta maksuvabastuse eeskirju esialgu kui üldisi maksumeetmeid, mitte kui riigiabi. Lõpuks sai see komisjoni hoiaku muutus alguse 1998. aasta teatisest ettevõtjatele antava maksualase abi kohta. Selle rakendamist käsitlevast komisjoni 9. veebruari 2004. aasta aruandest K(2004) 434 selgub selle kohta, et teatise eesmärk ei olnud ainult selgitada selle valdkonna riigiabi eeskirjade kohaldamist, vaid ka neid tõhustada.
- 225 Sellise arenguga kokku puutudes leiab Confebask, et asjassepuutuvaid Norma Foral'e tuleb analüüsida kui olemasolevat abi vastavalt määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunktile v.
- 226 Viimaseks rõhutab Confebask, et arutusel olevate maksumeetmete eesmärk on „soodustada investeringuid, mida selle stiimuli puudumisel ei oleks saanud teha”. Ta järeldab sellest, et asjaomaste summade tagasinõudmine lõpeb nende investeringute väljavõtmisega. Pealegi seavad need kohustused ettevõtjad raskesse olukorda.

227 Komisjon, keda toetab Comunidad autónoma de La Rioja, nõuab selle väite tagasilükkamist põhjendamatu tõttu.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

228 EÜ asutamisleping näeb ette erinevad menetlused vastavalt sellele, kas tegu on olemasoleva või uue abiga. Kui EÜ artikli 88 lõike 3 alusel tuleb uuest abist komisjoni eelnevalt teavitada ja seda ei tohi rakendada enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus, siis olemasolevat abi võib vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 1 kehtivas korras anda seni, kuni komisjon ei ole seda tunnistanud ühisturuga kokkusobimatuks (eespool punktis 125 viidatud kohtuotsus Banco Exterior de España, punkt 22, ja Esimese Astme Kohtu 15. juuni 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97–T-607/97, T-1/98, T-3/98–T-6/98 ja T-23/98: Alzetta jt vs. komisjon, EKL 2000, lk II-2319, punkt 148). Olemasoleva abi kohta võib seega vajaduse korral teha vaid sellise kokkusobimatuks tunnistamise otsuse, millel on õiguslikud tagajärjed tulevikus (eespool viidatud kohtuotsus Alzetta jt vs. komisjon, punkt 147).

229 Määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkt i, mis jõustus 16. aprillil 1999 ja oli seega vaidlustatud otsuste vastuvõtmise ajal kohaldatav, näeb ette, et olemasolev abi on „igasugune abi, mis enne asutamislepingu jõustumist oli olemas vastavates liikmesriikides, see tähendab abikavad ja individuaalne abi, mis kehtisid enne ja mida kohaldatakse ka pärast asutamislepingu jõustumist”.

230 Esiteks on kohtuasjas T-265/01 asjassepuutuvate sätete kohta selge, et Territorio Histórico de Álava võttis need vastu aastatel 1994–1999, st ajal, mil Hispaania Kuningriik oli juba liikmesriik.

- 231 Erinevalt sellest, mida kinnitab Confebask, ei saa neid aastatel 1994–1999 vastu võetud sätteid pidada „sisuliselt identseks” maksu ümberarvutusi kehtestavate 1981., 1983. ja 1984. aasta sätetega, millele ta viitab (vt eespool punkt 218).
- 232 Kohtutoimiku materjalidest, täpsemalt otsuse 2002/820 punktist 72 ja Confebaski enda hagiavaldusest nähtub, et esiteks on muudetud maksu ümberarvutuse kohaldamise tingimusi ja seega abisaajate ringi ning teiseks on muudetud ka maksu ümberarvutuse aluseks olevat summat ja protsendimäära. Lisaks on maksu ümberarvutusi kehtestavate järjestikuste Norma Foral’ide sätete kohaldamine ajaliselt piiratud. Seega on muudetud ka abi kehtivusaega.
- 233 Sellised muudatused on selgelt olulised muudatused asjassepuutuva kohtupraktika tähenduses (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 30. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-35/99: Keller ja Keller Meccanica vs. komisjon, EKL 2002, lk II-261, punkt 62; 30. aprilli 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-195/01 ja T-207/01: Government of Gibraltar vs. komisjon, EKL 2002, lk II-2309, punkt 111, ja eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsus, punkt 175).
- 234 Seega ei saa arutusel olevaid Territorio Histórico de Álava õigusnorme lugeda olemasolevaks abiks määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkt i tähenduses.
- 235 Teiseks väidab Confebask, et asjassepuutuvad Norma Foral’id on heakskiidetud Norma Foral’ide pikendamise tulemus.
- 236 Määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkt ii sätestab, et olemasolev abi on „heakskiidetud abi, see tähendab komisjoni või nõukogu poolt heakskiidetud abikavad või individuaalne abi”.

- 237 Esiteks väidab Confebask kohtuasjas T-270/01 selles osas, et Territorio Histórico de Guipúzcoa kehtestas 22. aprillil 1986 ja 27. aprillil 1987 Norma Foral'id nr 4/1986 ja nr 14/1987, milles sisalduvad meetmed on analoogsed vaidlustatud otsustes taunitavate meetmetega.
- 238 Selles osas piisab siiski sellest, kui tuvastada, et Confebask ei ole kuidagi tõendanud, et komisjon oleks 1986. ja 1987. aasta õigusnormid heaks kiitnud. Lisaks ja igal juhul on nende õigusnormidega ette nähtud ainult aastateks 1986 ja 1987 kehtestatud maksusoodustused. Seega isegi juhul, kui Guipúzcoa Norma Foral nr 7/1997 sisaldabki sarnaseid sätteid, on sellegipoolest tegu uue abiga (vt selle kohta eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsus, punkt 175).
- 239 Teiseks väidab Confebask kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, et arutusel olevad maksu ümberarvutused kolmel ajaloolisel alal ja 1988. aasta maksu ümberarvutused, mis väidetavalt on heaks kiidetud komisjoni otsusega 93/337, on „väga sarnased” (vt eespool punkt 221).
- 240 Esimese Astme Kohus toob esile, et 1988. aasta maksu ümberarvutused erinevad oluliselt käesolevas kohtuasjas arutusel olevatest ümberarvutustest nii maksu ümberarvutuse protsendimäära, selle tingimustele vastava investeeringu künnise kui ka kestuse poolest.
- 241 Teisalt saab Confebask otsusest 93/337 ja komisjoni 3. veebruari 1995. aasta kirjast valesti aru. Selle otsusega tunnistas komisjon asjaomase abi ühisturuga kokkusobimatuks mitte ainult seepärast, et see on vastuolus EÜ artikliga 43, vaid ka seepärast, et see ei järgi eri liiki abi, st regionaalabi, sektorispetsiifilise abi, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava abi ja abi kumuleerumise tingimusi (otsuse 93/337 punkt V). Seoses 3. veebruari 1995. aasta kirjaga tuleb nentida, et komisjon on ainult ära märkinud asjaolu, et asjaomased maksueeskirjad ei ole enam vastuolus EÜ artikliga 43, avaldamata siiski seisukohta küsimuses, kas need eeskirjad järgivad otsuses 93/337 nimetatud eri liiki abi tingimusi (vt selle kohta eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus

Demesa ja Territorio Histórico de Álava vs. komisjon, punktid 48 ja 49, ja eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsus, punkt 237).

242 Seega isegi juhul, kui eeldada, et arutusel olevaid maksu ümberarvutusi võib pidada identseks 1988. aasta maksu ümberarvutustega, ei saa neid pidada komisjoni poolt heakskiidetuks.

243 Kolmandaks väidab Confebask, et arvestades komisjoni käsitusviisi muutust valikulisuse kriteeriumide osas, oleks arutusel olevaid maksueeskirju tulnud pidada olemasolevaks abiks määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkti v tähenduses.

244 Määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkti v kohaselt on olemasolev abi „abi, mida peetakse olemasolevaks abiks, kuna on võimalik teha kindlaks, et selle kehtestamise ajal ei olnud see veel abi, vaid on muutunud selleks hiljem ühisturu arengu tõttu ja ilma et liikmesriik oleks seda muutnud”.

245 Mõistet „ühisturu areng” võib mõista kui asjaomase meetmega hõlmatud sektori majandusliku ja õigusliku konteksti muutust (eespool punktis 108 viidatud kohtuotsus Belgia ja Forum 187 vs. komisjon, punkt 71). Selline muutus võib olla tingitud algselt konkurentsile suletud turu avamisest (Esimese Astme Kohtu 4. aprilli 2001. aasta otsus kohtuasjas T-288/97: Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia vs. komisjon, EKL 2001, lk II-1169, punkt 89).

246 Käesolevas kohtuasjas tugineb Confebaski argument komisjoni hinnangute muutmisele.

- 247 Tuleb nentida, et Confebaski esitatud asjaolude põhjal ei ole võimalik järeldada, et valikulisuse kriteeriumid, millest lähtudes komisjon hindas maksumeetmeid EÜ artikli 87 lõike 1 alusel, oleksid pärast vaidlusaluste maksumeetmete kehtestamist muutunud.
- 248 Kuigi otsuses 93/337, millele Confebask viitab, põhjendas komisjon 1988. aasta maksu ümberarvutuste valikulisust teatud kriteeriume kohaldades, ei tähenda see asjaolu siiski, et ta ei oleks saanud nende meetmete valikulisust kindlaks teha mõne muu kriteeriumi alusel (vt selle kohta eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus *Diputación Foral de Guipúzcoa jt vs. komisjon*, punkt 99). See ei tähenda ka seda, et komisjon ei tohtinud kasutada muid kriteeriume jõudmaks järeldusele, et käesolevas kohtuasjas arutusel olevad maksu ümberarvutused on valikulised, kui neid kriteeriume kohaldades võis järeldada, et tegu on meetmega, mis soodustab teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.
- 249 Ka 1998. aasta teatise ettevõtjatele antava maksualase abi kohta, mis suures osas põhineb Euroopa Kohtu ja Esimese Astme Kohtu lahenditel ja annab selgitusi, kuidas kohaldada EÜ artikleid 87 ja 88 maksumeetmete suhtes, ei ole komisjon teatanud hindamiskriteeriumide muutmisest maksumeetmete uurimisel EÜ artiklitest 87 ja 88 lähtudes (eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus *Diputación Foral de Guipúzcoa jt vs. komisjon*, punkt 79, ja eespool punktis 76 viidatud kohtuotsus *Diputación Foral de Álava jt vs. komisjon*, punkt 83). Teatise rakendamist käsitlevas aruandes K(2004) 434 on kinnitatud eesmärki selgitada ja tõhustada riigiabi eeskirjade kohaldamist maksumeetmetele, et vähendada konkurentsimoonusi, kusjuures seal on sõnaselgelt täpsustatud, et see ei ole mõeldud teatena komisjoni praktika muutmisest selles valdkonnas. Ühe Hispaania senaatori poolt Hispaania valitsusele esitatud küsimuse tekst, milles on viidatud konkurentsiküsimuste eest vastutava komisjoni liikme 17. märtsi 1997. aasta kohtumisel väidetavalt öeldule, ei saa anda tunnistust komisjoni hinnangute muutumisest valikulisuse kriteeriumide osas.
- 250 Teisalt, isegi kui eeldada, et Confebask on tõendanud, et komisjon on muutnud oma käsitlust valikulisuse kriteeriumide osas, ei tõenda selline argument, et on toimunud „ühisturu areng” määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkti v tähenduses. Mõiste „ühisturu areng” ei hõlma juhtumit, kui komisjon muudab oma hinnangut üksnes

riigiabi käsitlevate asutamislepingu nõuete rangemaks kohaldamiseks (eespool punktis 108 viidatud kohtuotsus Belgia ja Forum 187 vs. komisjon, punkt 71).

251 Nii ei ole „ühisturu arengu” tingimus määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkti v tähenduses täidetud ja argument, et vaidlusalused maksumeetmed on olemasolev abi, tuleb seega tagasi lükata.

252 Lõpuks ei saa argument tugineda tagasinõudmise kohustusest tulenevatele raskustele, kuna abi kvalifitseerimine olemasolevaks või uueks abiks ei sõltu selliste raskuste esinemisest või puudumisest.

253 Kõike eeltoodut silmas pidades tuleb järeldada, et arutusel olevad maksu ümberarvutused on uus abi, millest oleks tulnud komisjonile teatada kooskõlas EÜ artikli 88 lõikega 3 ja mida ei tohi rakendada enne, kui komisjon on asjaomaste meetmete kohta teinud lõpliku otsuse.

E. Väide, et on tehtud menetlusviga ning rikutud õiguskindluse, hea halduse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid (kohtuasjad T-227/01–T-229/01 ning T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)

254 Esiteks tõstatab Confebask kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 menetlusliku väite, millega ta vaidlustab selle, et komisjon ei võtnud ametliku uurimismenetluse käigus arvesse tema märkusi. Teiseks vaidlustavad hagejad ja nende nõuete toetuseks menetlusse astujad kohtuasjades T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01

abi tagastamise nõude põhjendusega, et selline tagasinõudmine rikub õiguskindluse, hea halduse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid.

1. Menetlusvea väide

a) Poolte argumendid

²⁵⁵ Confebask heidab komisjonile ette, et too lükkas hilinemisega esitamise tõttu kõrvale tema täiendavad argumendid, mida on selgitatud 29. detsembri 2000. aasta dokumendis. Märkuste esitamiseks määratud tähtaeg ei ole aegumistähtaeg. Kui komisjon keeldus seda argumenti arvestamast, tegi ta erandi oma tavapärasest paindlikust praktikast ja rikkus õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet. Lisaks kõigele kohustab hea halduse tava teda hoolikalt ja erapooletult kontrollima kõiki konkreetset juhul tähtsust omavaid asjaolusid.

²⁵⁶ Confebask väidab veel, et tema täiendavaid märkusi oleks saanud arvestada, kuna komisjon võttis vaidlustatud otsused vastu alles seitse kuud hiljem, 11. juulil 2001. Pealegi põhinesid tema märkused uuel faktilisel asjaolul, nimelt sellel, et komisjon võttis 31. oktoobril 2000 vastu otsuse 2001/168/ESTÜ ettevõtte tulumaksu käsitlevate Hispaania seaduste kohta (EÜT 2001, L 60, lk 57).

²⁵⁷ Lõpuks märgib Confebask, et ta jääb nende argumentide juurde, et Esimese Astme Kohus annaks neile hinnangu.

258 Komisjon vaidlustab selle väite põhjendatuse.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

259 Määruse nr 659/1999 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud:

„Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses [...] kutsutakse kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul, mis tavaliselt ei ületa ühte kuud. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon seda tähtaega pikendada.”

260 Käesolevas asjas edastas Confebask oma märkused komisjonile 4. jaanuaril ja 13. aprillil 2000, st komisjoni määratud ühekuulise tähtaja jooksul arvates ametliku uurimismenetluse algatamise otsuste avaldamisest Euroopa Ühenduste Teatajas (vt eespool punkt 22). Seevastu Confebaski 29. detsembril 2000 esitatud ja 3. jaanuaril 2001 registreeritud täiendavaid märkusi komisjon arvesse ei võtnud, põhjusel et need saabusid väljaspool tähtaega ja Confebask ei ole kunagi esitanud määratud tähtaja pikendamise taotlust määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 alusel (otsuse 2002/820 punkt 50; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 46).

261 Confebask tugineb sisuliselt komisjoni tavapärasele praktikale, mis tema sõnul tekitas tal õiguspärase ootuse, et tema märkused võetakse arvesse, kuigi need on esitatud väljaspool tähtaega.

- 262 Esimese Astme Kohus meenutab, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt laieneb õigus nõuda õiguspärase ootuse kaitset igale eraõiguslikule isikule, kellel ühenduse institutsioon on tekitanud põhjendatud ootusi. Isik ei saa nimetatud põhimõtte rikkumisele tugineda, kui haldusasutus ei ole talle konkreetseid tagatise andnud (vt eespool punktis 108 viidatud kohtuotsus Belgia ja Forum 187 vs. komisjon, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 263 Confebask ei ole käesolevas kohtuasjas üldse tõendanud, et komisjon oleks andnud talle konkreetseid tagatise, et täiendavad märkused võetakse isegi hilinemisega esitamise korral arvesse, kuigi tähtaja pikendamise taotlust ei ole esitatud. Confebask, kes küll tugineb komisjoni praktikale, ei ole oma sellekohaseid väiteid millegagi kinnitanud.
- 264 Seega tuleb argument, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, selles osas tagasi lükata.
- 265 Confebask väidab ühtlasi, et täiendavate märkuste arvestamata jätmine on vastuolus hea halduse tavaga.
- 266 Kohtupraktika näeb ette, et ühenduse õiguskorras kuulub haldusmenetluses antud tagatiste hulka eelkõige hea halduse tava, millega on seotud pädeva institutsiooni kohustus uurida hoolikalt ja erapooletult kõiki antud asjas tähtsust omavaid asjaolusid (vt selle kohta Euroopa Kohtu 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-269/90: Technische Universität München, EKL 1991, lk I-5469, punkt 14, ja eespool punktis 136 viidatud kohtuotsus komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, punkt 62).
- 267 Määruse nr 659/1999 artikli 6 lõikest 1 nähtub (vt eespool punkt 259), et huvitatud pooltel on võimalus esitada ametliku uurimismenetluse käigus oma märkused komisjonile, kelle ülesanne on seejärel neid märkusi silmas pidades võtta vastu otsus,

millega tuvastatakse, et tegu ei ole abiga, või millega tunnistatakse abi kas ühisturuga kokkusobivaks või kokkusobimatuks. Nii väljendab see säte riigiabi järelevalvemenetluse raames neid põhimõtteid, mida kinnitab eespool punktis 266 viidatud kohtupraktika.

268 Ülejäänud osas näeb määruse nr 659/1999 artikli 6 lõige 1 ette, et märkused peavad olema esitatud ettenähtud aja jooksul, ja käesolevas asjas on selge, et seda ei ole järgitud, kui Confebask esitas täiendavad märkused 29. detsembril 2000. Samuti tuleb sedastada, et osundatud säte ei näe ette huvitatud poole võimalust esitada omal algatusel ja pärast selleks ettenähtud tähtaja möödumist komisjonile uusi märkusi.

269 Olgu meenutatud, et riigiabi järelevalvemenetluses ei saa asjassepuutuvad isikud ise nõuda, komisjon astuks nendega samasugusesse võistlevasse vaidlusse, nagu tal on abi andmise eest vastutava liikmesriigiga, ja nad ei saa kasutada sama laialdasi õigusi nagu kaitseõigused kui sellised (Euroopa Kohtu 24. septembri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-74/00 P ja C-75/00 P: Falck ja Acciaierie di Bolzano vs. komisjon, EKL 2002, lk I-7869, punkt 83, ja eespool punktis 198 viidatud kohtuotsus Technische Glaswerke Ilmenau vs. komisjon, punktid 192 ja 193). Õiguse üldpõhimõtteid, nagu seda on Confebaski viidatud hea halduse tava, ei võimalda ühenduste kohtul laiendada menetluslikke õigusi, mis on asutamislepingu ja teise õigusega antud huvitatud isikutele riigiabi järelevalvemenetluse raames (eespool punktis 198 viidatud kohtuotsus Technische Glaswerke Ilmenau vs. komisjon, punkt 194).

270 Neil asjaoludel ei oma tähtsust Confebaski väide, et otsus 2001/168 on uus ja oluline asjaolu, mis õigustab tema täiendavate märkuste esitamist, kuna see ei saa seada kahtluse alla eespool punktis 270 viidatud kohtupraktikat.

271 Igal juhul ei ole Confebask üldse tõendanud, et otsus 2001/168 omaks tähtsust käesolevas kohtuasjas. Sellest otsusest ilmneb, et kontrollitavad maksu vähendamised tunnistati ühisturuga kokkusobimatuiks, kuid konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades loobus komisjon asjaomase abi tagasinõudmisest, tuginedes õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Nagu rõhutab komisjon, tulenes see õiguspärane ootus siiski esiteks sellest, et ühe varasema otsusega oli sarnaste eeskirjade kohta tuvastatud, et tegu ei ole riigiabiga, ning teiseks ühest komisjoni enda vastusest, kuid käesolevas kohtuasjas on olukord teistsugune.

272 Seega ei ole Confebask tõendanud, et komisjon oleks rikkunud hea halduse tava, kui ta jättis käesolevas asjas tema täiendavad märkused arvestamata.

273 Eeltoodut arvestades tuleb menetlusvea tegemise väide tagasi lükata.

2. Väide, et on rikutud õiguskindluse, hea halduse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid

a) Poolte argumendid

274 Kohtuasjades T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 vaidlustavad hagejad ja nende nõuete toetuseks menetlusse astujad vaidlustatud otsustega määratud tagasinõudmise kohustuse, tuginedes õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele.

- 275 Nad selgitavad, et siseriiklike ametiasutuste ja ettevõtjate õiguspärased ootused võivad tuleneda sellest, et komisjon ei reageerinud üldse meetmetele, millest ta oli teadlik, samuti tema poolt mitmeks aastaks loodud ebaselgest olukorrast.
- 276 Confebask väidab sisuliselt veel, et ettevõtjate õiguspärast ootust, et maksu vähendamist kehtestavad üldeeskirjad on seaduslikud, tuleb tunnustada lihtsamalt kui individuaalse abi korral.
- 277 Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco selgitavad, et abikavadele ei saa üle kanda kohtupraktikat, mille kohaselt õiguspärase ootuse kaitse eelduseks on EÜ artiklis 88 sätestatud eelnev teatamine, mis toimib individuaalse abi korral.
- 278 Sellistes oludes leiavad hagejad ja nende nõuete toetuseks menetlusse astujad, et komisjoni käitumine veenis ettevõtjaid, et vaidlusalused maksumeedmed ei ole ühenduse õiguse seisukohast taunitavad.
- 279 Esiteks tuginevad nad otsusele 93/337, mis käsitleb 1988. aasta maksu ümberarvutusi.
- 280 Confebaski sõnul tekitas komisjon ettevõtjates usaldust sellega, et otsuses 93/337 ei arvustanud ta 1988. aasta maksu ümberarvutusi riigiabi eeskirjadest lähtudes. Seal leidis komisjon ainult, et need rikuvad asutamisevabadust puudutavaid nõudeid. Kui see vastuolu kõrvaldati, möönis ta 3. veebruari 1995. aasta kirjas, et Hispaania Kuningriik on seega oma kohustusi järginud. Arutusel olevad Norma Foral'id on väga sarnased nende 1988. aasta maksu ümberarvutustega. Confebask möönab, et see väide on tagasi lükatud eespool punktis 45 viidatud kohtuotsusega Demesa ja Territorio Histórico de

Álava vs. komisjon, kuid ta leiab, et see ei takista käesolevas kohtuasjas juba antud abi tagasinõudmise kohustuse tühistamist. Ta väidab, et kohtuasjas, milles on tehtud eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsus, tuginesid hagejad õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele mitte ainult tagasinõudmise vastustamiseks, vaid ka selleks, et vaidlustada neile võimaldatud maksu ümberarvutuste kvalifitseerimine riigiabiks. Kriteeriumid, mille alusel otsustatakse, kas on tegu riigiabiga, erinevad kriteeriumidest, mida kohaldatakse tagasinõudmise küsimuses. Seega ei tähenda järeldus, et abi on ühisturuga kokkusobimatu, tingimata veel selle tagasimaksmist.

281 Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco märgivad omalt poolt, et komisjon ei ole otsust 93/337 põhjendanud investeringu miinimumsummaga, mis oli nõutav 1988. aasta maksu ümberarvutuste tegemiseks. Komisjon tugines piirkondliku valikukriteeriumi olemasolule ja teatud tegevusalade välistamisele. Cámara Oficial de Comercio e Industria'de sõnul kasutas komisjon ainult seda viimast kriteeriumi. Olgu kuidas on, kuid mõlemal juhul ilmneb otsusest 93/337 just vastupidine – tingimustele vastavate investeringute summa piiritlemine ei ole valikulisuse kriteerium. Ka ei ole selles otsuses abi tagasinõudmise kohustust. Seega rikkus komisjon hagejate ja nende nõuete toetuseks menetluse astujate õiguspärast ootust, kui ta põhjendas vaidlustatud otsuseid sellega, et arutusel olevate maksuvähenduste andmise tingimuseks on seatud investeringu alammäära künnis. Komisjon vaidleb asjata, väites, et ta ei pea ammeldama kõikvõimalikke valikulisuse kriteeriume, kuna selline menetlusviis oleks vastuolus hea halduse tavaga.

282 Teiseks tuginevad kohtuasjades T-227/01–T-229/01 hagejad ja nende nõuete toetuseks menetluse astujad 1993. aasta maksuvabastuse eeskirjadele ja komisjoni hoiakule nende suhtes. Nende sõnul nägid 1993. aasta maksuvabastuse eeskirjad muu hulgas ette maksu ümberarvutuse 25% ulatuses teatud tingimustel, nagu investeringu alammäära künnis 80 miljonit Hispaania pesetat, mis sarnanevad käesolevas kohtuasjas arutusel olevate maksu ümberarvutuste tingimustega. Nad rõhutavad, et komisjon, kes teadis 1993. aasta eeskirjadest alates 14. märtsi 1994. aasta kaebusest, mille saabumine on registreeritud 28. aprillil 1994, tunnistas need ühisturuga kokkusobimatuks alles komisjoni 20. detsembri 2001. aasta otsusega 2003/28/EÜ abikava kohta, mida Hispaania 1993. aastal rakendas teatavate Álava provintsis (Hispaania) asutatud uute ettevõtjate toetamiseks (ELT 2003, L 17, lk 20); komisjoni 20. detsembri 2001. aasta otsusega 2003/86/EÜ abikava kohta, mida Hispaania 1993. aastal rakendas teatavate Vizcaya provintsis (Hispaania) asutatud uute ettevõtjate toetamiseks (ELT 2003, L 40, lk 11), ja komisjoni 20. detsembri 2001. aasta otsusega 2003/192/EÜ abikava kohta,

mida Hispaania 1993. aastal rakendas teatavate Guipúzcoa provintsis (Hispaania) asutatud uute ettevõtjate toetamiseks (ELT 2003, L 77, lk 1), mis on hagi esemeks kohtuasjades T-86/02–T-88/02.

283 Cámara Oficial de Comercio e Industria'd viitavad ühtlasi komisjoni käitumisele pärast 1993. aasta maksuvabastuse eeskirjade peale esitatud 14. märtsi 1994. aasta kaebuse saamist. Nad väidavad, et see käitumine tekitas neil õiguspärase ootuse, et vaidlusalused maksu ümberarvutused on seaduslikud.

284 Kolmandaks väidavad Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco, et komisjoni otsused, mis olid arutusel kohtuasjades, milles on tehtud eespool punktis 43 viidatud kohtuotsused Demesa ja Ramondín, ei saanud mõjutada ettevõtjate õiguspärasest ootusest seoses kõnesolevate Norma Foral'idega. Need otsused käsitlesid ju ainult maksu ümberarvutuse lubamist individuaalselt kahele ettevõtjale, kes peale selle said ka muud abi.

285 Neljandaks osutavad Cámara Oficial de Comercio e Industria'd, menetlusse astujad kohtuasjades T-227/01–T-229/01, esialgse uurimise kestusele käesolevas asjas. Nad rõhutavad, et ametliku uurimismenetluse algatamise otsused on avaldatud alles 4. detsembril 1999 ja 11. märtsil 2000, samas kui komisjon on tunnistanud, et asjaomaste maksu ümberarvutuste küsimust on arutatud 17. märtsi 1997. aasta kohtumisel, millest võtsid osa konkurentsiküsimuste eest vastutav komisjoni liige ja Comunidad autónoma de La Rioja delegatsioon. Nad osutavad seoses sellega, et ametliku uurimismenetluse algatamine viibis ja et komisjon rikkus oma hoolsuskohustust ja hea halduse tava ning õiguskindluse põhimõtet.

- 286 Viiendaks ei ole kohtuasjade T-227/01–T-229/01 hagejate sõnul ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes mainitud ei kohustust peatada vaidlusaluste maksusätete kohaldamine ega võimalikku tagasinõudmise kohustust juhul, kui lõplike otsustega tuvastatakse, et tegu on riigiabiga.
- 287 Kuuendaks viitab Confebask põhjendamatult pikale menetlusele ning kohtuasjade T-227/01–T-229/01 hagejad väidavad, et ametlike uurimismenetluste kestus, mis oli antud juhul 23 kuud, on erakorraline asjaolu selle kohtupraktika tähenduses, millele pani aluse Euroopa Kohtu 24. novembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 223/85: RSV vs. komisjon (EKL 1987, lk 4617), mis võib takistada abi tagasinõudmist.
- 288 Seitsmendaks väidavad Cámara Oficial de Comercio e Industria'd, et väga sarnastes asjades on komisjon omal algatusel võtnud arvesse õiguspärast ootust tekitavad asjaolud ja loobunud ebaseadusliku abi tagasinõudmisest. Nad viitavad eeskätt koordineerimiskeskusi puudutavatele komisjoni otsustele (komisjoni 22. augusti 2002. aasta otsus 2003/81/EÜ riigiabi kava kohta, mida Hispaania Kuningriik rakendas „Biskaias asuvate koordineerimiskeskuste” suhtes (ELT 2003, L 31, lk 26); komisjoni 5. septembri 2002. aasta otsus 2003/512/EÜ abikava kohta, mida Saksamaa rakendas kontrolli- ja koordineerimiskeskuste suhtes (ELT 2003, L 177, lk 17); komisjoni 16. oktoobri 2002. aasta otsus 2003/438/EÜ riigiabi kava C 50/2001 kohta (ex NN 47/2000) – Finantsettevõtjad – mida rakendas Luksemburg (ELT 2003, L 153, lk 40); komisjoni 13. mai 2003. aasta otsus 2004/76/EÜ riigiabi kava kohta, mida Prantsusmaa rakendas peakorterite ja logistikakeskuste suhtes (ELT 2004, L 23, lk 1)). Nad viitavad veel otsusele 2001/168. Nad väidavad, et sellest otsustustavast ilmneb võrdse kohtlemise põhimõtte ilmselge rikkumine.
- 289 Lõpuks väidavad hagejad kohtuasjades T-227/01–T-229/01, et tagasinõudmise kohustust oleks tulnud piirata nii, et see laieneks vaid neile investeringutele, mis on tehtud pärast ametliku uurimismenetluse algatamise teate avaldamist Euroopa Ühenduste Teatajas.

290 Komisjon, keda toetab Comunidad Autónoma de La Rioja, nõuab selle väite tagasilükkamist.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

Väide, et esialgse uurimise kestuse tõttu on rikutud õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid

291 Cámara Oficial de Comercio e Industria'd, menetlusse astujad kohtuasjades T-227/01–T-229/01, väidavad, et esialgse menetluse kestus on vastuolus õiguskindluse põhimõtte ja hea halduse tavaga (vt eespool punkt 285).

292 Selle väite vastuvõetavuse küsimuses tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artikli 40 neljandale lõigule, mida kohaldatakse kõnealuse põhikirja artiklist 53 tulenevalt Esimese Astme Kohtu suhtes, peab menetlusse astumise avaldus piirduma ühe poole nõuete toetamisega. Liiatigi, tulenevalt kodukorra artikli 116 lõikest 3 peab menetlusse astuja nõustuma kohtuasja staadiumiga menetlusse astumise ajal. Kuigi kõnealuste sätete kohaselt ei ole menetlusse astujal keelatud esitada argumente, mis erinevad selle menetluspoole argumentidest, kelle toetuseks ta on menetlusse astunud, siis vähemalt kehtib tingimus, et need ei tohi muuta kohtuvaidluse piire ning et menetlusse astumine toimub ikkagi selle menetluspoole nõuete toetuseks (Esimese Astme Kohtu 13. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-2/03: Verein für Konsumenten-information vs. komisjon, EKL 2005, lk II-1121, punkt 52).

293 Seega peab Esimese Astme Kohus menetlusse astuja esitatud väidete vastuvõetavuse üle otsustamiseks kontrollima, kas need on seotud poolte määratletud vaidlusesemega.

- 294 Käesolevas kohtuasjas tuleb sedastada, et hagejad vaidlustavad menetluse kestuse, pidades silmas väidet, et on rikutud õiguspärase ootuse põhimõtet (vt eespool punkt 287). Menetlusse astujate väidet, kuigi see erineb hagejate väidetest, tuleb seega käsitada nii, et see on seotud vaidlusesemega, nagu hagejad selle on määratlenud, ja nii, et kohtuvaidluse piirid selle tagajärjel ei muutu. Niisiis on see vastuvõetav.
- 295 Sisuliselt tuginevad Cámara Oficial de Comercio e Industria'd sellele, et ametliku uurimismenetluse algatamine toimus viivitusega.
- 296 Esimese Astme Kohus tuletab meelde, et ajal, mil komisjon sai teada arutusel olevatest maksuõigusnormidest ja kuni 16. aprillini 1999, mil jõustus määrus nr 659/1999, ei olnud talle ette nähtud konkreetseid tähtaegu. Ta pidi sellegipoolest vältima oma ülesannete täitmise lõputut edasilükkamist, järgimaks õiguskindluse tagamise põhinõuet (eespool punktis 269 viidatud Euroopa Kohtu otsus Falck ja Acciaierie di Bolzano vs. komisjon, punkt 140, ja 23. veebruari 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-346/03 ja C-529/03: Atzeni jt, EKL 2006, lk I-1875, punkt 61).
- 297 Selles osas, milles komisjonil on ainupädevus hinnata riigiabi kokkusobivust ühisturuga, peab komisjon riigiabi käsitlevate asutamislepingu alussätete hea haldamise huvides hoolikalt ja erapooletult kontrollima kaebust, milles teatatakse ühisturuga kokkusobimatust riigiabist. Sellest järeldub, et komisjon ei saa lõputult pikendada kaebuse esemeks olevate riiklike meetmete esialgset uurimist. Haldusmenetluse kestuse mõistlikkust tuleb hinnata iga konkreetse juhtumi asjaolude põhjal, arvestades eelkõige juhtumi konteksti, menetluse erinevaid etappe, mida komisjon peab järgima, ning juhtumi keerukust (Esimese Astme Kohtu 10. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas T-395/04: Air One vs. komisjon, EKL 2006, lk II-1343, punkt 61).
- 298 Käesolevas asjas on selge, et komisjon sai arutusel olevate õigusaktidega kehtestatud maksu ümberarvutustest teada äriühingutele Demesa ja Ramondín antud riigiabi

uurimiseks vastavalt 11. juunil 1996 ja 2. oktoobril 1997 esitatud kaebuste põhjal algatatud menetluste käigus kogutud teabe vahendusel.

299 Vaidlustatud otsustest nähtub muu hulgas, et komisjon teatas 17. augusti 1999. aasta kirjadega Hispaania Kuningriigile oma otsusest algatada ametlik uurimismenetlus kolme arutusel oleva eeskirja suhtes.

300 Seega võib ajavahemikku, mis kulges hetkest, mil komisjon arutusel olevatest abikavadest teada sai kuni ametliku uurimismenetluse algatamiseni, hinnata 38 kuule (1996. aasta juunist kuni 1999. aasta augustini).

301 Siiski tuleb esiteks märkida, et seoses arutusel olevate maksumeetmetega, mida Araba maksu ümberarvutuse osas tehtud muudatustega on pikendatud kuni 31. detsembrini 1999, oli komisjonil vaja põhjalikult uurida Hispaania õigusakte ning keerukaid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid.

302 Teiseks tuleb nende maksu ümberarvutustega seonduvate olude kohta sedastada, et kuni ametliku uurimismenetluse algatamiseni 17. augustil 1999 uuris komisjon asja Demesale ja Ramondínile antud maksusoodustuste peale esitatud kaebuste põhjal, mille tulemusena tegi ta 16. detsembril 1997 ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse Demesa osas ja 30. aprillil 1999 Ramondíni osas. Seejärel võttis ta vastu otsuse 1999/718 (Demesa) ja 2000/795 (Ramondín).

303 Kuigi tegu on individuaalse abiga, lubati neis kohtuasjades arutusel olnud maksu ümberarvutusi teha ikkagi Álava Norma Foral'i nr 22/1994 kuuenda lisasätte alusel, mis

on antud juhul arutusel Territorio Histórico de Álava asjas (kohtuasjad T-227/01 ja T-265/01) ja mille puhul ei ole vaidlust selles, et see on analoogne sätetega, mis on arutusel Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa asjades (kohtuasjad T-228/01, T-229/01, T-266/01 ja T-270/01).

304 Kolmandaks tuleb nentida, et menetluse kestus sõltus vähemalt osaliselt Hispaania ametiasutustest.

305 Kohtutoimiku materjalidest nähtub, et komisjonil ei olnud enne 2. juunit 1999 ametliku uurimismenetluse algatamiseks vajalikke andmeid. Araba ajaloolisel alal kohaldatava maksu ümberarvutuse kohta sai komisjon andmeid tänu kahele kaebusele, mis puudutasid äriühingutele Demesa ja Ramondín antud riigiabi. Lisaks Comunidad autónoma de La Rioja ja komisjoni teenistuste 17. märtsi 1997. aasta kohtumisele, millele pooled viitavad, on ka vaidlustatud otsustes kasutatud mitteametlikke andmeid, mida komisjon sai Biskaia ja Gipuzkoa ajaloolistel aladel kohaldatavate maksu ümberarvutuste kohta (vt eespool punkt 17).

306 Komisjon saatis niisiis 15. märtsil 1999 Hispaania ametiasutustele teabetaotluse nende eeskirjade kohta, millest ei olnud talle teatatud. Ametiasutused palusid kahel korral pikendada vastamiseks määratud tähtaega. Nad saatsid oma vastused lõpuks ära alles 2. juunil 1999.

307 Seega, arvestades neid meenutatud tõsiasi, ei ole komisjon oma käitumisega rikkunud õiguskindluse üldpõhimõtet, kui ta avas ametliku uurimismenetluse 17. augustil 1999.

308 Lõpuks tuleb argumentide kohta, mille kohaselt komisjon olevat rikkunud hea halduse tava, sedastada, et need on sisult tihedalt seotud argumendiga, et õiguskindluse

põhimõtet on rikutud esialgse uurimise kestuse tõttu, ja seega tuleb need eespool esitatut arvestades tagasi lükata.

309 Kokkuvõttes tuleb väide, et on rikutud õiguskindluse põhimõtet ja hea halduse tava, tagasi lükata.

Väide, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet

310 Sissejuhatuseks olgu meenutatud, et abi lubatavuse osas tekkinud õiguspärasele ootusele saab tugineda üksnes siis, kui see abi on antud EÜ artiklis 88 ette nähtud menetlust järgides (Euroopa Kohtu 20. septembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-5/89: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 1990, lk I-3437, punkt 14, ja eespool punktis 94 viidatud kohtuotsus Regione autonoma della Sardegna *vs.* komisjon, punkt 64).

311 Piirkondlik ametiasutus ja hoolas ettevõtja peavad ju suutma üldjuhul kindlaks teha, kas seda menetlust on järgitud (Euroopa Kohtu eespool punktis 310 viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Saksamaa, punkt 14, ja 14. jaanuari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-169/95: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 1997, lk I-135, punkt 51; eespool punktis 43 viidatud kohtuotsus Demesa, punkt 236).

312 Kuna EÜ artiklis 88 ei ole tehtud vahet sel alusel, kas tegu on abikavade või individuaalse abiga, siis kohaldatakse neid põhimõtteid muu hulgas ka abikavade korral, vastupidi sellele, mida väidab Confebask (eespool punkt 276).

- 313 Käesolevas kohtuasjas on selge, et vaidlustatud otsustes viidatud maksu ümberarvutused on kehtestatud ilma eelneva teatamiseta, rikkudes EÜ artikli 88 lõiget 3.
- 314 Kohtupraktikas ei ole siiski välistatud teatamata jätmise tõttu ebaseadusliku abi – nagu käesolevas kohtuasjas arutusel olevate eeskirjade juhtum – saajate võimalust tugineda abi tagastamise vaidlustamiseks erakorralistele asjaoludele, mis võisid põhjendatult tekitada õiguspärase ootuse, et abi on õiguspärane (Euroopa Kohtu 10. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-183/91: komisjon *vs.* Kreeka, EKL 1993, lk I-3131, punkt 18; vt selle kohta eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Demesa ja Territorio Histórico de Álava *vs.* komisjon, punkt 51; vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 15. septembri 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-126/96 ja T-127/96: BFM ja EFIM *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-3437, punktid 69 ja 70; eespool punktis 148 viidatud kohtuotsus CETM *vs.* komisjon, punkt 122, ja eespool punktis 245 viidatud kohtuotsus Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia *vs.* komisjon, punkt 107).
- 315 Kui eeldada, et kohtuasjades T-227/01–T-229/01 on hagejatel, kes ei ole ettevõtjad, vaid arutusel oleva abikava kehtestanud territoriaalüksused, õigus tugineda õiguspärasele ootusele (vt selle kohta eespool punktis 94 viidatud kohtuotsus Regione autonoma della Sardegna *vs.* komisjon, punkt 66), siis tuleb seega nimetatud põhimõtete valguses kontrollida, kas nende argumentidega on esile toodud erakorralisi asjaolusid, mis võiksid tekitada õiguspärase ootuse, et arutusel olevad abikavad on lubatavad.
- 316 Hagejad ja nende nõuete toetuseks menetlusse astujad väidavad, et komisjoni käitumine on erakorraline asjaolu, mis võib tekitada nende õiguspärase ootuse, et arutusel olevad abikavad on lubatavad järgmistel põhjustel: esiteks 1988. aasta maksu ümberarvutusi käsitlev otsus 93/337, teiseks tema hoiak 1993. aasta eeskirjade suhtes, kolmandaks kestis esialgne uurimine ebamõistlikult kaua ja neljandaks ei olnud ametliku uurimismenetluse otsustes teatud asju mainitud.

– Otsusest 93/337 tulenev argument

- 317 Confebask väidab, et 1988. aasta maksu ümberarvutused on väga sarnased nendega, mis on arutusel käesolevas kohtuasjas, ja komisjon ei ole neid tunnistanud ühisturuga kokkusobimatuks, mis tekitab õiguspärase ootuse, et vaidlusalused maksu ümberarvutused on seaduslikud. Ta viitab otsusele 93/337, samuti komisjoni 3. veebruari 1995. aasta kirjale, millega komisjon tunnistas, et Hispaania ametiasutused on järginud otsuse 93/337 artikli 1 lõiget 2, mis kohustas neid muutma maksusüsteemi, et kõrvaldada moonutused EÜ artikli 43 aspektis.
- 318 Otsust 93/337 puudutavas osas nendib Esimese Astme Kohus, et Confebask saab sellest valesti aru, nagu on juba eespool sedastatud (vt eespool punkt 241). Selle otsusega tunnistas komisjon asjaomase abi ühisturuga kokkusobimatuks mitte ainult seepärast, et see on vastuolus EÜ artikliga 43, vaid ka seepärast, et see ei järgi eri liiki abi, st regionaalabi, sektorispetsiifilise abi, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava abi ja abi kumuleerumise tingimusi (otsuse 93/337 punkt V).
- 319 Seoses 3. veebruari 1995. aasta kirjaga on juba eespool punktis 241 nenditud, et komisjon on seal ainult ära märkinud asjaolu, et asjaomased maksueeskirjad ei ole enam vastuolus EÜ artikliga 43, avaldamata siiski seisukohta küsimuses, kas need eeskirjad järgivad otsuses 93/337 nimetatud eri liiki abi tingimusi (eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Demesa ja Territorio Histórico de Álava vs. komisjon, punkt 48, mis kinnitab eespool punktis 43 viidatud Demesa kohtuotsust, punkt 237).
- 320 Confebask väidab veel, et eespool punktis 45 viidatud kohtuotsuses Demesa ja Territorio Histórico de Álava vs. komisjon sisalduv lahendus ei takista abi tagasinõudmise kohustuse tühistamist käesolevas kohtuasjas, kuna nimetatud kohtuasjas tuginesid hagejad õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele mitte ainult tagasinõudmise vastustamiseks, vaid ka selleks, et vaidlustada neile võimaldatud maksu ümberarvutuste kvalifitseerimine riigiabiks. Tuleb märkida, et selline argument ei saa seada

kahtluse alla järeldust, et komisjon ei ole tunnistanud 1988. aasta maksu ümberarvutusi riigiabi eeskirjadega kooskõlas olevaiks.

- 321 Seega isegi kui eeldada, et vaidlusaluseid maksu ümberarvutusi võib pidada analoogseteks 1988. aasta maksu ümberarvutustega, ei saa otsust 93/337 pidada erakorraliseks asjaoluks, mis võiks anda mingitki alust uskuda, et käesolevas kohtuasjas arutusel olevad maksu ümberarvutused on lubatavad.
- 322 Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco rõhutavad omalt poolt, et komisjon ei ole otsuses 93/337 esitanud ühtki vastuväidet seoses tõsiasjaga, et maksu ümberarvutuse kohaldamise tingimuseks oli vähemalt miinimuminvesteeringu tegemine. Seega kui komisjon vaidlustatud otsustes leidis, et 2,5 miljardi Hispaania peseeta suurune miinimuminvesteering muudab maksu ümberarvutuse valikuliseks meetmeks ja muutis nii toimides kriteeriume, millest lähtudes ta valikulisust hindas, siis rikkus ta õiguspära ootust, mille oli tekitanud otsus 93/337.
- 323 Esimese Astme Kohus sedastab, et otsuses 93/337 käsitletavad maksumeedmed erinevad vaidlustatud otsustes käsitletavatest meetmetest. Otsus 93/337 puudutab ju maksuabi, mis on kehtestatud Norma Foral'idega nr 28/1988 (Araba), nr 8/1988 (Biskaia) ja nr 6/1988 (Gipuzkoa).
- 324 Kuigi nende 1988. aasta õigusaktidega kehtestatakse muu hulgas maksu ümberarvutused Hispaania Baskimaal, siis see tõsiasi, et otsuses 93/337 põhjendas komisjon seisukohta, et 1988. aasta maksu ümberarvutused on valikulised, järeldusega, et need on kohaldatavad vaid teatud ettevõtjatele ja teatud tegevusalasid nendega ei soodustatud (otsuse punkt III), ei tähenda ometi seda, et komisjon ei oleks saanud tuvastada nimetatud meetmete valikulisust mõne muu kriteeriumi alusel (eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus Diputación Foral de Guipúzcoa jt *vs.* komisjon, punkt 99).

325 Cámara Oficial de Comercio e Industria' de argument, et on rikutud hea halduse tava, ei kõiguta seda järeltust, kuna kontrollitava meetme valikulisuse esiletoomiseks võib üks asjaolu olla täiesti piisav (vt selle kohta eespool punktis 167 viidatud 15. juuli 2004. aasta kohtuotsus Hispaania vs. komisjon, punktid 120 ja 121). Komisjon ei ole seega kohustatud tegema selles osas ammendavat uuringut.

326 Sellest järeltub, et otsust 93/337, mis lisaks kõigele tunnistas 1988. aasta maksu ümberarvutused ühisturuga kokkusobimatuks, ei saa pidada erakorraliseks asjaoluks, mis võiks tekitada mingitki õiguspärast ootust, et käesolevas kohtuasjas arutusel olevad maksu ümberarvutused on lubatavad.

– Argument, mis puudutab 1993. aasta eeskirju ja komisjoni hoiakut nende suhtes

327 Hagejad ja nende nõuete toetuseks menetlusse astujad kohtuasjades T-227/01–T-229/01 viitavad 1993. aasta eeskirjadele ja seigale, et komisjoni hoiak nende eeskirjade suhtes tekitas õiguspärase ootuse, et arutusel olevad maksu ümberarvutused on lubatavad. Nende sõnul näevad 1993. aasta Norma Foral'id ette ühtaegu maksuvabastused ja maksu ümberarvutuse 25% ulatuses.

328 Esiteks ei saa Norma Foral'ide nr 18/1993, nr 5/1993 ja nr 11/1993 artiklitega 14 kehtestatud ettevõtte tulumaksust vabastamist, mis on hagi esemeks liidetud kohtuasjades T-30/01–T-32/01 ja T-86/02–T-88/02, pidada analoogseteks käesolevas kohtuasjas arutusel olevate maksu ümberarvutustega. Maksustamisvõtted ja soodustuste ulatus on ju erinevad. Nii tehakse käesolevas kohtuasjas arutusel olevad maksu ümberarvutused 45% ulatuses tingimustele vastavatest investeeringutest ja arvatakse maha lõplikust tasumisele kuuluvast maksusummast, kuid 1993. aasta eeskirjad nägid ette uute asutatud ettevõtete vabastamise ettevõtte tulumaksust kümne aasta jooksul. Ka kohaldamise tingimused ei ole analoogsed, kuna arutusel olevad Norma Foral'id lubavad maksu ümberarvutusi teha ainult neil ettevõtjatel, kelle investeeringud ületavad 2,5 miljardit Hispaania peseetat, samas kui 1993. aasta eeskirju võis kohaldada uutele ettevõtetele, kes alustavad oma tegevust vähemalt 20 miljoni Hispaania peseeta suuruse sissemakstud kapitaliga, investeerivad kindlaksmääratud ajavahemikul vähe-

malt 80 miljonit Hispaania peseetat ja loovad vähemalt kümme töökohta. Need kaks maksu vähendavat meedet erinevad ka ulatuse poolest. Maksu ümberarvutused olid ju seotud kindla maksuaastaga, kuigi nende kohaldamist nähti uuesti ette mitmel korral. Seevastu 1993. aasta maksuvabastuse eeskirju sai kohaldada ainult ettevõtjatele, kes alustasid oma tegevust vastavate Norma Foral'ide jõustumise kuupäeva ja 31. detsembri 1994 vahelisel ajal.

329 Seega, kuidas komisjon ka käitus 1993. aasta maksuvabastuste suhtes, ei saa sellest teha ühtki järeldust vaidlusaluste maksu ümberarvutuste lubatavuse kohta.

330 Peale selle, nagu selgitas Esimese Astme Kohus 1993. aasta maksuvabastuse eeskirju käsitlevas kohtuotsuses, ei saa ükski faktiline ega õiguslik asjaolu, mille on esitanud hagejad ja nende toetuseks menetlusse astunud komisjoni hoiaku kohta 1993. aasta maksuvabastuste suhtes ning mida on korratud käesolevas kohtuasjas, mingil juhul tõendada, et see komisjoni hoiak on erakorraline asjaolu, mis võis neil tekitada õiguspärase ootuse, et neis kohtuasjades arutusel olnud maksuvabastused on lubatavad (Esimese Astme Kohtu 9. septembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-30/01–T-32/01 ja T-86/02–T-88/02: Diputación Foral de Álava jt vs. komisjon, EKL 2009, lk I-2919, punktid 278–317).

331 Seega ei saa komisjoni hoiak 1993. aasta maksuvabastuse eeskirjade suhtes olla erakorraline asjaolu, mis võiks tekitada mingitki õiguspärast ootust, et käesolevas kohtuasjas arutusel olevad maksu ümberarvutused on lubatavad.

332 Teiseks, isegi kui eeldada, et kohtuasjades T-227/01–T-229/01 hagejate osutatud maksu ümberarvutust 25% ulatuses võib pidada sarnaseks käesolevas kohtuasjas arutusel oleva maksu ümberarvutusega 45% ulatuses, ei ole hagejad millegagi

kinnitanud argumenti, mille kohaselt komisjoni läbiviidud menetlus ja seega tema hoiak 1993. aasta maksuvabastuse meetmete suhtes puudutasid ka maksu ümberarvutust 25% ulatuses.

333 Sellest järeldeb, et argumentiga, mis puudutab 1993. aasta eeskirju ja komisjoni hoiakut nende suhtes, ei saa nõustuda.

– Menetluse kestusest tulenev argument

334 Confebask, hageja kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, väidab, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, kuna „menetlus kestis põhjendamatult pikka aega”. Kohtuasjades T-227/01–T-229/01 väidavad hagejad omalt poolt, et sama põhimõtet rikub ka tõsiasi, et ametlik uurimismenetlus kestis põhjendamatult pikka aega.

335 Olgu meenutatud, et vastavalt määruse nr 659/1999 artikli 13 lõikele 2 ei ole komisjon võimaliku ebaseadusliku abi korral seotud tähtaegadega, mida kohaldatakse teatatud abi korral.

336 Riigiabi kontrollimenetluse mõistlikku kestust, olgu siis tegu esialgse uurimise või ametliku uurimismenetlusega, tuleb hinnata iga juhtumi konkreetsete asjaolude põhjal, arvestades eelkõige asja tausta, menetluse erinevaid etappe, mida komisjon peab järgima, poolte käitumist menetluse ajal, asja keerukust ning selle tähendust erinevatele osapooltele (eespool punktis 167 viidatud 15. juuli 2004. aasta kohtuotsus Hispaania vs. komisjon, punkt 53; esialgse uurimise menetluse kohta vt eespool punktis 115 viidatud kohtuotsus Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid ja Federación Catalana de

Estaciones de Servicio vs. komisjon, punkt 122; ametliku uurimismenetluse kohta vt Esimese Astme Kohtu 27. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-190/00: Regione Siciliana vs. komisjon, EKL 2003, lk II-5015, punktid 136 ja 139).

- 337 Antud juhul lõppes 38 kuu pikkune (vt eespool punkt 300) esialgne uurimine ametliku uurimismenetluse algatamisega 17. augustil 1999 (vt eespool punkt 22). Seejärel võttis komisjon 11. juulil 2001 vastu vaidlustatud otsused. Seega kestis ametlik uurimismenetlus 23 kuud ja kogu menetlus kokku 5 aastat ja 1 kuu.
- 338 Seega selgub õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise väite uurimisel (vt eespool punktid 301–307), et käesoleva asja konkreetseid asjaolusid arvestades ei kehtnud esialgne uurimine ebamõistlikult pikka aega.
- 339 Ametliku uurimismenetluse kohta ilmneb kohtutoimiku materjalidest, et pärast komisjoni 17. augusti 1999. aasta kirja, millega Hispaania Kuningriigile teatati ametlike uurimismenetluste algatamisest, esitas see riik oma märkused, mille saabumine on komisjonis registreeritud 12. novembril 1999. Hispaania ametiasutused leidsid oma märkustes, et komisjoni taotlustele, mis on esitatud ametliku uurimismenetluse algatamisel asjaomaseid maksu ümberarvutusi lubavate otsuste suhtes, ei ole vaja vastata (otsuse 2002/820 punkt 43; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 39; vt eespool punkt 24).
- 340 Teised asutused esitasid oma märkused Araba osas 2000. aasta märtsis ja aprillis ning Biskaia ja Gipuzkoa osas 2000. aasta jaanuaris. Komisjon edastas need kommentaarid Hispaania ametiasutustele Biskaia ja Gipuzkoa maksu ümberarvutuste osas 2000. aasta märtsis ning Araba maksu ümberarvutuse osas 2000. aasta mais. Hispaania ametiasutused ei esitanud vastuseks neile kommentaaridele märkusi, kuigi nad palusid pikendada vastamise tähtaega (otsuse 2002/820 punkt 52; otsuste 2003/27 ja 2002/894 punkt 60; vt eespool punkt 26).

- 341 Eeltoodust selgub, et uurimismenetluse pikenemine oli vähemalt osaliselt tingitud Hispaania ametiasutuste käitumisest.
- 342 Arvestades neid asjaolusid, asja tausta, asjaomaste meetmete keerukust ja selle tähendust, ei saa uurimismenetluse kogukestust pidada ebamõistlikult pikaks.
- 343 Kohtuasjades T-227/01–T-229/01 tuginevad hagejad eespool punktis 287 viidatud kohtuotsusele RSV *vs.* komisjon, mille kohaselt võib abi saajatel juhul, kui komisjon viivitab selle otsustamisega, et abi on ebaseaduslik ja tuleb tühistada ja et liikmesriik peab selle tagasi nõudma, teatud asjaoludel tekkida õiguspärane ootus, mis võib takistada komisjoni kohustamast liikmesriiki andma abi tagastamise korraldust. Nii hindas Euroopa Kohus eespool punktis 287 viidatud kohtuotsuses RSV *vs.* komisjon, et 26 kuu pikkune ajavahemik, mis komisjonil kulus selles asjas otsuse tegemiseks, võis hagejal tekitada õiguspärase ootuse, mis võib takistada komisjoni kohustamast liikmesriigi ametiasutusi andma abi tagastamise korraldust.
- 344 Ent kohtuasja asjaolud, mille pinnalt see otsus on tehtud, olid erakorralised ega sarnane üldse käesoleva kohtuasja asjaoludega. Käsitletavast abist oli ju komisjonile ametlikult teatatud, kuigi alles pärast selle väljamaksmist abi saajale. Abi oli seotud täiendavate kuludega toiminguteks, mille jaoks komisjon oli juba abi heaks kiitnud. Seda anti majandussektoris, mis sai alates 1977. aastast siseriiklikelt ametiasutustelt abi, mille komisjon oli heaks kiitnud. Selle abi ühisturuga kokkusobivuse kontrollimiseks ei olnud vaja süvendatud uurimist. Euroopa Kohus leidis, et neil asjaoludel võis hageja mõistlikult uskuda, et abi ei leia komisjonilt vastuseisu (eespool punktis 287 viidatud kohtuotsus RSV *vs.* komisjon, punktid 14–16).
- 345 Nii on selle juhtumi aluseks olevad asjaolud täiesti erinevad käesolevate kohtuasjade asjaoludest. Arutusel olevad maksu ümberarvutused ei puuduta ju ühte kindlat majandussektorit, veel vähem mõnda erilist heakskiidetud abi saavat sektorit. Neist ei

ole teatatud ja need ei täienda ühtki komisjoni poolt varem heakskiidetud abikava. Otse vastupidi: komisjon oli nende kohta vastu võtnud otsused, mida käsitleti eespool punktis 43 viidatud kohtuotsustes Demesa ja Ramondín, mis on tehtud enne ametlike uurimismenetluste algatamist (vt eespool punkt 43) ega jätnud enam mingit kahtlust, et nende ühisturuga kokkusobivus on kahtluse alla seatud.

346 Seega on eespool meelde tuletatud konkreetsed asjaolud kohtuasjas, milles on tehtud eespool punktis 287 viidatud kohtuotsus RSV *vs.* komisjon, täiesti erinevad käesoleva kohtuasja asjaoludest. Hagejate ja nende nõuete toetuseks menetlusse astujate tuginemine sellele kohtuotsusele ei saa seega anda tulemusi käesolevas kohtuasjas.

347 Kokkuvõttes ei ole menetluse kestus kokku käesoleva juhtumi asjaolusid arvestades ebamõistlikult pikk ega ole erakorraline asjaolu, mis võiks tekitada õiguspärase ootuse, et abi on lubatav.

– Argument, mille kohaselt ei ole ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes mainitud kohustust peatada vaidlusaluste maksusätete kohaldamine ega tagasinõudmise ohtu

348 Kohtuasjades T-227/01–T-229/01 osutavad hagejad, et vaidlusaluste eeskirjade lubatavuse osas tekkis õiguspärane ootus seetõttu, et ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes ei olnud kohustust peatada vaidlusaluste maksusätete kohaldamine.

349 Ametliku uurimismenetluse algatamise otsustest, mille peale on muide esitatud hagid, mille Esimese Astme Kohus jättis rahuldamata (eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus Diputación Foral de Guipúzcoa *jt vs.* komisjon), nähtub komisjoni seisukoht, et

asjaomased maksu ümberarvutused on uus abi, mida võib pidada ebaseaduslikuks. Uue abi suhtes EÜ artikli 88 lõike 3 viimasest lausest tulenevat peatavat toimet on sellise kvalifikatsiooni andmisel eiratud. Kuigi asjaomaste meetmete rakendamise peatamise kohustust ei ole ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes sõnaselgelt esitatud, ei saa see seik olla erakorraline asjaolu, mis võiks tekitada mingitki õiguspärast ootust, et arutusel olevad meetmed on lubatavad.

350 Lisaks tuginevad hagejad sellele, et ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes ei ole mainitud maksu ümberarvutuste tulemusena saadud eeliste tagasinõudmise ohtu.

351 Esimese Astme Kohus juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud märkuste esitamise ettepanekutes (vt eespool punkt 25) on ametliku uurimismenetluse algatamise otsuste kokkuvõtlikus ülevaates meenutatud, et vastavalt määruse nr 659/1999 artiklile 14 võib kogu ebaseadusliku abi selle saajatelt tagasi nõuda. Lisaks tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast igal juhul, et ebaseadusliku abi kõrvaldamine selle tagasinõudmise teel on selle ebaseaduslikuks tunnistamise loogiline tagajärg (Euroopa Kohtu eespool punktis 198 viidatud 21. märtsi 1990. aasta kohtuotsus Belgia vs. komisjon, punkt 66, ja 15. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-148/04: Unicredito Italiano, EKL 2005, lk I-11137, punkt 113).

352 Seega ei saa seik, et tagasinõudmise ohtu ei ole sõnaselgelt mainitud, olla erakorraline asjaolu, mis võib tekitada õiguspärase ootuse, et arutusel olevad meetmed on lubatavad.

353 Kõigest eelnevast järeldub, et hagejad ja nende nõuete toetuseks menetlusse astujad ei ole tõendanud erakorraliste asjaolude esinemist, mis võiksid takistada arutusel oleva abi tagasinõudmist.

Väide, et on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet

- 354 Cámara Oficial de Comercio e Industria'd väidavad, et väga sarnastes asjades on komisjon omal algatusel võtnud arvesse õiguspärast ootust tekitavad asjaolud ja loobunud ebaseadusliku abi tagasinõudmisest. Nad viitavad võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele.
- 355 Tuleb nentida, et hagejad ei ole esitanud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise väidet ja see ei ole seotud nende määratletud vaidlusesemega. Väide tuleb seega tunnistada vastuvõetamatuks, arvestades eespool punktis 292 meenutatud kohtupraktikat.
- 356 Isegi kui see väide oleks vastuvõetav, oleks ta igal juhul põhjendamatu.
- 357 Võrdse kohtlemise põhimõtte ja diskrimineerimiskeelu järgimiseks on nõutav, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt Euroopa Kohtu 26. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-248/04: Koninklijke Coöperatie Cosun, EKL 2006, lk I-10211, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 358 Menetlusse astujad ei ole tõendanud, et vaidlusaluste abikavadega seonduv olukord oleks sarnane olukordadega, mida käsitleti otsustes, millele nad viitavad ja milles komisjoni hinnangul ei tulnud tagasinõudmise korraldust anda.
- 359 Neis otsustes on komisjon selgitanud, et abi tagasinõudmata jätmine on põhjendatud selliste asjaoludega, mis võivad tekitada õiguspärase ootuse, et kontrollitud eeskirjad on lubatavad, ja ta on seda arvestanud. Komisjon on nimelt arvestanud asjaolu, et neis

otsustes analüüsitavate eeskirjadega analoogilisi meetmeid käsitlevates muudes otsustes oli sõnaselgelt tunnistatud abi puudumist, põhjendades sellega abi tagasinõudmata jätmist (otsused 2003/81, 2004/76, 2003/438 ja 2003/512; vt eespool punkt 288). Samuti võttis ta teatud juhtudel arvesse tõsiasja, et vastava menetluse kestus ei olnud üldse tingitud asjaomase liikmesriigi käitumisest (otsus 2001/168; vt eespool punkt 288), või seda, et ainus käsitletavate eeskirjadega soodustatud isik ei olnud vaidlusalust soodustust saanud ja seega ei olnud midagi tagasi nõuda (otsus 2003/81; vt eespool punkt 288).

360 Selliseid juhtumeid ei ole käsitletud vaidlustatud otsustes, kus komisjon vastupidi rõhutas, et tingimused, mille esinemisel on õigus nõuda õiguspärase ootuse kaitset, ei ole täidetud (otsuse 2002/820 punktid 74 ja 75, otsuste 2003/27 ja 2002/894 punktid 81 ja 82), ning seda seisukohta on kinnitanud Esimese Astme Kohus (vt eespool punktid 310–353). Seega käsitlevad komisjoni otsused, millele menetlusse astujad tuginevad, meetmeid ja olukordi, mis erinevad käesolevas kohtuasjas arutusel olevatest meetmetest ja olukordadest.

361 Seega ei saa nõustuda väitega, et kuna vaidlustatud otsustega on antud asjaomase abi tagasinõudmise korraldus, siis on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet.

362 Järelikult tuleb väide tagasi lükata, kuna see on vastuvõetamatu või igal juhul põhjendamatu.

363 Lõpuks väidavad hagejad kohtuasjades T-227/01–T-229/01, et ebaseadusliku abi tagasinõudmise kohustus oleks pidanud olema piiratud, hõlmates ainult neid investeeringuid, mis on tehtud pärast ametliku uurimismenetluse algatamise otsuste Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamise kuupäeva.

- 364 Kuna see argument, mis on esitatud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet silmas pidades, kuulub tagasinõude proportsionaalsuse küsimuste hulka, käsitletakse seda selle väite läbivaatamisel, mis puudutab vaidlustatud otsuste proportsionaalsust (vt allpool punkt 366 jj).
- 365 Kokkuvõttes tuleb väide, et on tehtud menetlusviga ning rikutud õiguskindluse, hea halduse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, tervikuna tagasi lükata.

F. Väide, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet (kohtuasjad T-227/01–T-229/01)

1. Poolte argumendid

- 366 Kohtuasjades T-227/01–T-229/01 väidavad hagejad, et tagasinõudmise kohustus on ebaproportsionaalne. Nad selgitavad, et tagasinõudmine oleks tulnud välistada ettevõtjate puhul, kes toodavad ainult kohalikule turule, samuti ettevõtjate puhul, kes tegutsevad konkurentsile suletud sektoris. Ühtlasi oleks vaidlustatud otsustega pidanud abi tagasinõudmise kohustust piirama nii, et see puudutanuks vaid abi, mis ületab Hispaania Baskimaal lubatud regionaalabi ülemmäära.
- 367 Lisaks selgitavad nad, et ebaseadusliku abi tagasinõudmise kohustust oleks tulnud piirata, hõlmates ainult need investeeringud, mis on tehtud pärast ametliku uurimismenetluse algatamise otsuste Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamise kuupäeva.

- 368 Pealegi oleks varasema olukorra taastamine olnud võimalik ka muude, vähem piiravate vahenditega kui abi tagasinõudmine. Järelikult ei saa komisjon kohustada abi tagasi nõudma, kui liikmesriik leiab, et see alternatiiv on piiravam kui mõni muu meede. Hagejad leiavad, et määruse nr 659/1999 artikli 14 lõige 1, mis näeb ette ühisturuga kokkusobimatu abi tagasinõudmise, puudutab ainult toetusi ja seda ei saa automaatselt üle kanda abile, mis kujutab endast selektiivset maksuõigusnormi.
- 369 Selleks et liikmesriik saaks valida kõige sobivama alternatiivi, oleks komisjon pidanud täpsustama, milline on investeeringu ligikaudne alammäär, mis oleks ära hoidnud arutusel olevate Norma Foral'ide tunnistamise riigiabiks.
- 370 Sellest järeldub, et vaidlustatud otsuste artiklid 3 tuleb tühistada.
- 371 Komisjon nõuab selle väite tagasilükkamist.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 372 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ebaseadusliku abi kõrvaldamine selle tagasinõudmise teel abi ebaseaduslikkuse tuvastamise loogiline tagajärg. Seega ei saa ebaseaduslikult antud riigiabi tagasinõudmist eelneva olukorra taastamiseks pidada ebaproportsionaalseks, pidades silmas riigiabi käsitlevate asutamislepingu sätete eesmärke (eespool punktis 311 viidatud 14. jaanuari 1997. aasta kohtuotsus Hispaania vs. komisjon, punkt 47, ja eespool punktis 111 viidatud 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-298/00 P: Itaalia vs. komisjon, punkt 75).

- 373 Abi tagastamisega kaotab abisaaja eelise, mis tal oma konkurentide ees turul oli, ning abi andmisele eelnenud olukord on taastatud (Euroopa Kohtu 4. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas C-350/93: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 1995, lk I-699, punkt 22). Tagasinõudmise ülesandest tuleneb ka see, et üldjuhul, kui ei esine erakorralisi asjaolusid, ei saa komisjon vääralt kasutada oma kaalutusõigust, mida Euroopa Kohus on oma praktikas tunnustanud, kui ta nõuab, et liikmesriik ebaseadusliku abi tagasi nõuaks, kuna abi tagastamise eesmärk on üksnes taastada endine olukord (eespool punktis 142 viidatud 17. juuni 1999. aasta kohtuotsus Belgia *vs.* komisjon, punkt 66, ja 7. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas C-310/99: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-2289, punkt 99).
- 374 Kahtlemata nõuab proportsionaalsuse põhimõte, et ühenduse institutsioonide võetud meetmed ei ületaks määra, mis on sobiv ja vajalik taotletavate eesmärkide saavutamiseks, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb võtta kõige vähem koormav meede (Euroopa Kohtu 17. mai 1984. aasta otsus kohtuasjas 15/83: Denkvit Nederland, EKL 1984, lk 2171, punkt 25, ja 11. juuli 1989. aasta otsus kohtuasjas 265/87: Schröder HS Kraftfutter, EKL 1989, lk 2237, punkt 21).
- 375 Igatahes ei saa ebaseadusliku riigiabi tagasinõudmist – kuna selle eesmärk on endise olukorra taastamine – üldjuhul pidada riigiabi käsitlevate asutamislepingu sätete eesmärkide suhtes ebaproportsionaalseks meetmeks. Isegi kui sellist meetet kohaldatakse tükk aega pärast kõnealuse abi andmist, ei saa see kujutada endast sanktsiooni, mida ei ole ühenduse õiguses ette nähtud (eespool punktis 148 viidatud kohtuotsus CETM *vs.* komisjon, punkt 164).
- 376 Neist põhimõtetest tulenevalt ole ühegi hagejate poolt käesolevas kohtuasjas esitatud argumendiga tõendatud, et tagasinõudmise kohustus oleks asutamislepingu eesmärkide suhtes ebaproportsionaalne.
- 377 Kõigepealt, kuna Hispaania ametiasutused leidsid, et komisjoni taotlustele, mis on esitatud ametliku uurimismenetluse algatamisel asjaomaseid maksu ümberarvutusi

lubavate otsuste suhtes (vt eespool punkt 24), ei ole vaja vastata, siis ei saa komisjonile ette heita, et ta ei jätnud teatud ettevõtjaid või teatud sektoreid tagasinõudmise kohustuse alt välja.

- 378 Samuti on hagejate kinnitus, et vaidlustatud otsustes oleks tulnud maksu ümberarvutuste tagasinõudmist piirata, hõlmates ainult neid investeringuid, mis on tehtud pärast ametliku uurimismenetluse algatamise otsuste avaldamist, st pärast 4. detsembrist 1999 Biskaia ja Gipuzkoa ning pärast 11. märtsi 2000 Araba kohta, täiesti põhjendamatu, kuna asjaomane abi on ebaseaduslik algusest peale ja käesolevas kohtuasjas ei ole suudetud kindlaks teha ühtki erakorralist asjaolu, mis võimaldaks tagasinõudmist vältida (vt eespool punkt 353).
- 379 Haldusmenetluse käigus täpsema teabe esitamata jätmisel ei saa sektoriüleseid abikavasid käsitlevaid vaidlustatud otsuseid pidada ebaproportsionaalseks sel põhjusel, et need asjaomase abi tagasinõudmise kohustust kitsamalt ei piiritlenud. Seoses sellega olgu märgitud, et vaidlustatud otsustes, mille resolutsiooni tuleb vajaduse korral tõlgendada nende vastuvõtmise tinginud põhjusi arvestades (Euroopa Kohtu 15. mai 1997. aasta otsus kohtuasjas C-355/95 P: TWD vs. komisjon, EKL 1997, lk I-2549, punkt 21), on sõnaselgelt mainitud „võimalust pidada individuaalseid toetusi nende konkreetsete omaduste põhjal täielikult või osaliselt ühisturuga kokkusobivaiks kas komisjoni hilisema otsusega või maksuvabastuse määruste alusel”.
- 380 Erinevalt sellest, mida kinnitavad hagejad, et tehta määruse nr 659/1999 artiklis 14 vahet sel alusel, kas abimeede on toetus või maksu vähendamine, ning kohtupraktikas kohaldatakse samu põhimõtteid ka maksusoodustuste tagasinõudmise küsimustes (eespool punktis 351 viidatud kohtuotsus Unicredito Italiano, punkt 113). Seega on ebaseadusliku abi tagasinõudmine asjaomaste summade tagasimaksmise teel käesolevas asjas kõige sobivam vahend selleks, et neutraliseerida vaidlusaluste maksu ümberarvutustega tekitatud konkurentsimoonus ja taastada endine konkurentsiolekord.

381 Lõpetuseks olgu märgitud, et komisjoni ülesanne ei ole määrata vaidlustatud otsustega kindlaks investeeringu alammäära, mis oleks ära hoidnud arutusel olevate meetmete abiks tunnistamise. Seda küsimust oleks tulnud käsitleda Hispaania ametiasutuste ja komisjoni arutelus seoses abist teatamisega, mis oleks pidanud aset leidma enne selle rakendamist.

382 Seega tuleb väide, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

383 Järelikult tuleb hagid jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

384 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

I. Kohtuasjad T-227/01–T-229/01

385 Kuna hagejad, st Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa ning Comunidad autónoma del País Vasco, on kaotanud kohtuvaidluse kohtuasjades T-227/01–T-229/01, kannavad nad ise oma kohtukulud ja ühtlasi tuleb neilt välja mõista komisjoni ja Comunidad autónoma de La Rioja kohtukulud vastavalt viimatinimetatute sellekohastele nõuetele.

386 Menetlusse astujad Confebask ja Cámara Oficial de Comercio e Industria'd kannavad ise oma kohtukulud.

II. Kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01

387 Kuna Confebask on kaotanud kohtuvaidluse kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, kannab ta ise oma kohtukulud ja ühtlasi tuleb temalt välja mõista komisjoni ja Comunidad autónoma de La Rioja kohtukulud vastavalt viimatinimetatute sellekohastele nõuetele.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Liita kohtuasjad T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 kohtuotsuse huvides.**
- 2. Jätta hagid rahuldamata.**

3. Kohtuasjades T-227/01–T-229/01:

- **mõista komisjoni ja Comunidad autónoma de La Rioja kohtukulud välja Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álavalt, Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcayalt, Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoalt ja Comunidad autónoma del País Vasco - Gobierno Vascolt, kes ühtlasi kannavad igaüks ise oma kohtukulud;**

- **Confederación Empresarial Vasca (Confebask), Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya ja Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa kannavad igaüks ise oma kohtukulud.**

4. Mõista kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01 komisjoni ja Comunidad autónoma de La Rioja kohtukulud välja Confebaskilt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.

Vilaras

Martins Ribeiro

Dehousse

Šváby

Jürimäe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil Luxembourgis.

Sisukord

Õiguslik raamistik	II - 3047
I. Ühenduse õigusnormid	II - 3047
II. Siseriiklikud õigusnormid	II - 3053
A. Territorio Histórico de Álava maksuõigusnormidega kehtestatud maksu ümberarvutus	II - 3053
B. Territorio Histórico de Vizcaya ja Territorio Histórico de Guipúzcoa maksualaste õigusaktidega kehtestatud maksu ümberarvutused	II - 3056
Vaidluse aluseks olevad asjaolud	II - 3057
Vaidlustatud otsused	II - 3059
Menetlus	II - 3063
Poolte nõuded	II - 3068
I. Kohtuasjad T-227/01–T-229/01	II - 3068
II. Kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01	II - 3070
Õiguslik käsitlus	II - 3071
I. Hagide vastuvõetavus	II - 3071
A. Hagide vastuvõetavus kohtuasjades T-227/01–T-229/01	II - 3071
1. Tühistamishagide vastuvõetavus kohtuasjades T-227/01–T-229/01	II - 3072
a) Poolte argumendid	II - 3072
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3072
2. Confebaski menetlusse astumise vastuvõetavus kohtuasjades T-227/01–T-229/01	II - 3073
a) Confebaski menetlusse astumise vastuvõetavus	II - 3073
b) Confebaski menetlusse astuja seisukohtade vastuvõetavus	II - 3076
	II - 3151

Poolte argumendid	II - 3076
Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3077
B. Confebaski õigus esitada tühistamisnõue kohtuasjades T-265/01, T-266/01 ja T-270/01	II - 3080
1. Poolte argumendid	II - 3080
2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3081
II. Hagiavalduste põhjendatus	II - 3084
A. Väide, et tegu ei ole riigiabiga EÜ artikli 87 tähenduses (kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)	II - 3084
1. Väite esimene osa, mille kohaselt maksutulud ei vähene	II - 3085
a) Poolte argumendid	II - 3085
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3085
2. Väite teine osa, mille kohaselt ei esine konkurentsimoonutusi ega kahjustata ühendusesisest kaubandust ning puuduvad põhjendused	II - 3087
a) Poolte argumendid	II - 3087
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3088
3. Kolmas osa, mille kohaselt on tegu üldiste maksumeetmetega	II - 3092
a) Poolte argumendid	II - 3092
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3094
4. Neljas osa, mille kohaselt maksumeetmed on põhjendatud tulenevalt maksusüsteemi olemusest ja üldisest ülesehitusest	II - 3098
a) Poolte argumendid	II - 3098
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3099
5. Väide, et EÜ artikkel 87 ei ole arutusel olevate meetmete suhtes kohaldatav	II - 3101
B. Väide, et Norma Foral'id on ühisturuga kokkusobivad (kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)	II - 3103
1. Poolte argumendid	II - 3103

2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3104
C. Võimu kuritarvitamise väide (kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)	II - 3108
1. Poolte argumendid	II - 3108
2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3108
D. Väide, et asjaomane abi on olemasolev abi (kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)	II - 3109
1. Poolte argumendid	II - 3109
2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3112
E. Väide, et on tehtud menetlusviga ning rikutud õiguskindluse, hea halduse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid (kohtuasjad T-227/01–T-229/01 ning T-265/01, T-266/01 ja T-270/01)	II - 3117
1. Menetlusvea väide	II - 3118
a) Poolte argumendid	II - 3118
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3119
2. Väide, et on rikutud õiguskindluse, hea halduse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid	II - 3122
a) Poolte argumendid	II - 3122
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3127
Väide, et esialgse uurimise kestuse tõttu on rikutud õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid	II - 3127
Väide, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet	II - 3131
– Otsusest 93/337 tulenev argument	II - 3133
– Argument, mis puudutab 1993. aasta eeskirju ja komisjoni hoiakut nende suhtes	II - 3135
– Menetluse kestusest tulenev argument	II - 3137

– Argument, mille kohaselt ei ole ametliku uurimismenetluse algatamise otsustes mainitud kohustust peatada vaidlusaluste maksusätete kohaldamine ega tagasinõudmise ohtu	II - 3140
Väide, et on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet	II - 3142
F. Väide, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet (kohtuasjad T-227/01–T-229/01)	II - 3144
1. Poolte argumendid	II - 3144
2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 3145
Kohtukulud	II - 3148
I. Kohtuasjad T-227/01–T-229/01	II - 3148
II. Kohtuasjad T-265/01, T-266/01 ja T-270/01	II - 3149